

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____

О.О.Шеремет

«__» _____ 20__ р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____

Л.В. Шірінян

«__» _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування

на тему: Вдосконалення форм фінансування підприємства

Виконав: здобувач 4 курсу, групи 14

Береговенко Марина Петрівна

(прізвище та ініціали)

Керівник Климаш Наталія Іванівна

(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

_____
(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних
посилань.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2020 р.

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Климаш Н. І.		
II	Климаш Н. І.		
III	Климаш Н. І.		

7. Дата видачі завдання 10 лютого 2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ З№	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	10.02.2020	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	до 26.04.2020	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	до 17.05.2020	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	до 31.05.2020	
5	Оформлення остатнього варіанту роботи: анотація, вступ, література та підпис керівником для проходження попереднього захисту	до 02.06.2020	
6	Підпис готової роботи завідувачем кафедри	11.06.2020	

Здобувач _____
(підпис)

Береговенко М. П.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис)

Климаш Н. І.
(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Береговенко М.П. «Вдосконалення форм фінансування підприємства»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Національний університет харчових технологій, Київ, 2020.

Кваліфікаційна робота присвячена розв'язанню теоретичних, методичних та практичних проблем щодо вдосконалення форм фінансування підприємства.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел і додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано завдання дослідження.

У першому розділі розкрито сутність форм фінансування підприємства, визначено зовнішні і внутрішні джерела фінансування підприємства та методичні підходи щодо використання різних форм фінансування підприємства.

Другий розділ присвячено аналізу фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна» та оцінці його фінансової діяльності.

У третьому розділі обґрунтовано напрями вдосконалення форм фінансування підприємства.

Ключові слова: форми фінансування, джерела фінансування, зовнішнє фінансування, внутрішнє фінансування, структура капіталу, вартість капіталу.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Сутність форм фінансування підприємства.....	7
1.2. Фінансування підприємства за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел...14	
1.3. Методичні підходи щодо використання різних форм фінансування підприємства.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМ ФІНАНСУВАННЯ ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА».....	30
2.1. Характеристика діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна».....	30
2.2. Оцінка фінансового стану підприємства.....	34
2.3. Аналіз власного і позикового капіталу підприємства.....	41
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА.....	48
3.1. Шляхи покращення форм фінансування підприємства.....	48
3.2. Визначення альтернативних форм фінансування підприємства.....	52
3.3. Впровадження інвестиційного проекту з метою диверсифікації діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна».....	57
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Кожен суб'єкт господарювання для розвитку своєї діяльності має приділяти достатньо уваги формуванню фінансових ресурсів, а саме визначенню потреби в них, дослідженню можливих форм фінансування, умов їх залучення. Процес залучення необхідних фінансових ресурсів, які підприємство може залучати з різних джерел відповідно до своєї мети та завдань, полягає в ефективному формуванні та управлінні власними та позиковими коштами.

Формування фінансових ресурсів має відбуватися таким чином, щоб підприємство могло функціонувати і отримувати достатньо доходів для виконання своїх зобов'язань перед партнерами, постачальниками, кредиторами, бюджетом, а також для розширення і оновлення своєї діяльності. Інакше кажучи сформовані фінансові ресурси мають забезпечувати безперервність процесу виробництва та реалізації продукції, а також достатній рівень ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності підприємства.

Тому вивчення особливостей форм фінансування підприємства є досить актуальним, оскільки допоможе з мінімальними витратами сформувати оптимальну структуру власного та позикового капіталу для отримання максимального прибутку та зростання ринкової вартості підприємства.

Питанням формування фінансових ресурсів займалися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як О. Д. Василик, М. Д. Білик, Л. О. Лігоненко, І. О. Бланк, О. О. Терещенко, А. М. Поддєрьогін, І. В. Зятковський, В. В. Бочаров, В. М. Опарін, В. А. Слепов, В. М. Родіонова, С. Майєрс, Дж. С. Мілль, Ю. Брігхем, та інші.

Мета дослідження полягає у вивченні теоретичних аспектів форм фінансування підприємства та пошуку найбільш прийнятних напрямів фінансування підприємств у сучасних умовах.

Для реалізації мети дипломної роботи були поставлені наступні **завдання**:

- визначити сутність форм фінансування підприємства;
- дослідити внутрішні та зовнішні джерела фінансування підприємства;
- вивчити методичні підходи щодо використання різних форм фінансування підприємства;
- здійснити оцінку фінансового стану підприємства;
- проаналізувати власний і позиковий капітал підприємства;
- визначити шляхи покращення форм фінансування підприємства;
- визначити альтернативні форми фінансування підприємства;
- впровадити інвестиційний проект з метою диверсифікації діяльності.

Об'єктом дослідження є процес використання різних форм фінансування підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні і прикладні аспекти щодо використання різних форм фінансування підприємства.

При написанні кваліфікаційної роботи були використанні такі **методи** дослідження: аналізу та синтезу – під час визначення сутності форм фінансування підприємства; порівняння та узагальнення – під час аналізу власного і позикового капіталу; індукції та дедукції – під час вивчення фінансування підприємства за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел; розрахунковий та аналізу результатів діяльності – під час оцінки фінансового стану підприємства; метод коефіцієнтів – під час вивчення методичних підходів щодо використання різних форм фінансування підприємства; моделювання – під час визначення шляхів покращення форм фінансування підприємства та впровадження інвестиційного проекту.

Інформаційною базою є нормативно-правові акти, підручники, посібники, статті з періодичних видань, а також статистична фінансова звітність ПрАТ «Карлсберг Україна» за три роки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність форм фінансування підприємства

В організації та управлінні підприємством значне місце займає фінансова діяльність. Вона значно впливає на вчасність та повноту забезпечення фінансовими ресурсами господарської діяльності та розвитку підприємства, а також на погашення фінансових зобов'язань як перед державою, так і перед іншими суб'єктами економічних відносин.

Згідно з П(с)БО 1, фінансова діяльність – діяльність, яка призводить до змін розміру і складу власного та позикового капіталу підприємства (який не є результатом операційної діяльності)[1].

Крім поданого в П(С)БО визначення фінансової діяльності, науковці-економісти дещо розширюють суть цього виду діяльності. Наприклад, А. М. Поддєрьогін позначає, що фінансова діяльність – це система, яка використовує різні форми і методи для фінансового забезпечення діяльності підприємства та досягнення його цілей, тобто це така практично-фінансова робота, яка забезпечує життєздатність підприємства та покращення результативності його діяльності.

Терещенко О. О. [2, с. 16] визначає фінансову діяльність у вузькому та широкому розумінні:

- у вузькому розумінні фінансова діяльність полягає у фінансуванні підприємства;

-у широкому розумінні фінансова діяльність включає в себе повний набір функціональних завдань, що здійснюються фінансовою службою підприємства і які пов'язані з фінансуванням, інвестиційною діяльністю та фінансовою підтримкою (технічним обслуговуванням) операційної діяльності підприємства.

На думку Г. І. Філіної [3, с. 9], фінансова діяльність – це діяльність всередині підприємства із розробки та реалізації фінансових рішень щодо

володіння чотирма типами цінностей, між якими можна зробити вибір, а саме майном, матеріальними та нематеріальними цінностями; фінансовими цінностями; грошми; боргами у формі дебіторської і кредиторської заборгованості.

Омелянович Л. О., Чайковська О. В., Долматова Г. Є. та інші [4, с.11] розглядають фінансову діяльність як діяльність, що пов'язана з мобілізацією фінансових ресурсів (фінансуванням потреб суб'єкта господарювання за напрямками, передбаченими його статутом), необхідних для виконання завдань, які поставив перед суб'єктом господарювання його засновник (власник).

Отже, фінансова діяльність суб'єкта підприємництва – це діяльність пов'язана із своєчасним і повним фінансуванням пошуку та реалізації нових можливостей у генеруванні та освоєнні новаторських ідей щодо самостійного, систематичного, на власний ризик виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг, з метою отримання прибутку [5, с. 47].

Головною метою здійснення фінансової діяльності суб'єктом підприємництва є формування та ефективне використання власного та запозиченого капіталів. Одним з основних завдань фінансової діяльності є вибір оптимальних форм фінансування діяльності суб'єкта підприємництва. Формами фінансування називають певні види залучення фінансових ресурсів для діяльності підприємства.

Основні форми здебільшого класифікують за такими критеріями:

- а) в залежності від цілей фінансування;
- б) за джерелами надходження капіталу;
- в) за правовим статусом капіталодавців по відношенню до підприємства;
- г) за впливом на капітал (пасив балансу) та майно (актив балансу).

В залежності від цілей фінансування, виділяють такі його форми:

- фінансування при заснуванні підприємства;
- фінансування на розширення діяльності;
- рефінансування;
- фінансування відновлення платоспроможності.

За джерелами надходження капітал поділяють на отриманий у результаті зовнішнього або внутрішнього фінансування (рис. 1.1).

Рис. 1.1 Форми фінансування підприємства за джерелами надходження капіталу

Зовнішнє фінансування означає, що капітал надходить на підприємство не з процесу обороту на підприємстві, а ззовні у формі кредитів (позиковий капітал) чи капіталовкладень зовнішніх інвесторів внесками у власний капітал.

Внутрішнє фінансування означає, що фінансові засоби надходять із процесу обороту у формі повернення вже інвестованих засобів або прибутку з обороту, тобто з власних засобів підприємства.

При внутрішньому фінансуванні розрізняють заново створені засоби (приріст майна і капіталу дорівнює збільшенню балансу) і такі, що виникають з раніше інвестованих грошових сум (перерозподіл майна дорівнює зміні структури активу балансу) [6, с. 49].

За правовим положенням інвестора розрізняють фінансування за рахунок власних коштів (залучення власного капіталу) і фінансування за рахунок позикових засобів (залучення капіталу кредиторів) (рис. 1.2). Обидві форми можуть бути як зовнішнім, так і внутрішнім фінансуванням [6, с. 50].

Власний капітал підприємства представляє собою сукупність зовнішніх та внутрішніх джерел капіталу, яка фінансується за рахунок коштів власників (учасників) товариства і власних фінансових ресурсів самого підприємства, і відображається у першому розділі пасиву балансу підприємства. Відповідно, власний капітал відповідає абсолютній величині перевищення балансової вартості його активів над зобов'язаннями [7, с. 31].

Рис. 1.2 Форми фінансування підприємства за правовим статусом капіталодавців по відношенню до підприємства

Позиковий капітал – це капітал, взятий в борг, який отримує підприємство на визначений термін, за плату і на умовах повернення [8, с. 124].

Якщо впорядковувати вплив процесів фінансування і «розфінансування» (зменшення) капіталу на сферу майна і капіталу, то можна виділити випадки, коли змінюється підсумок балансу (рис. 1.3) [6, с. 50].

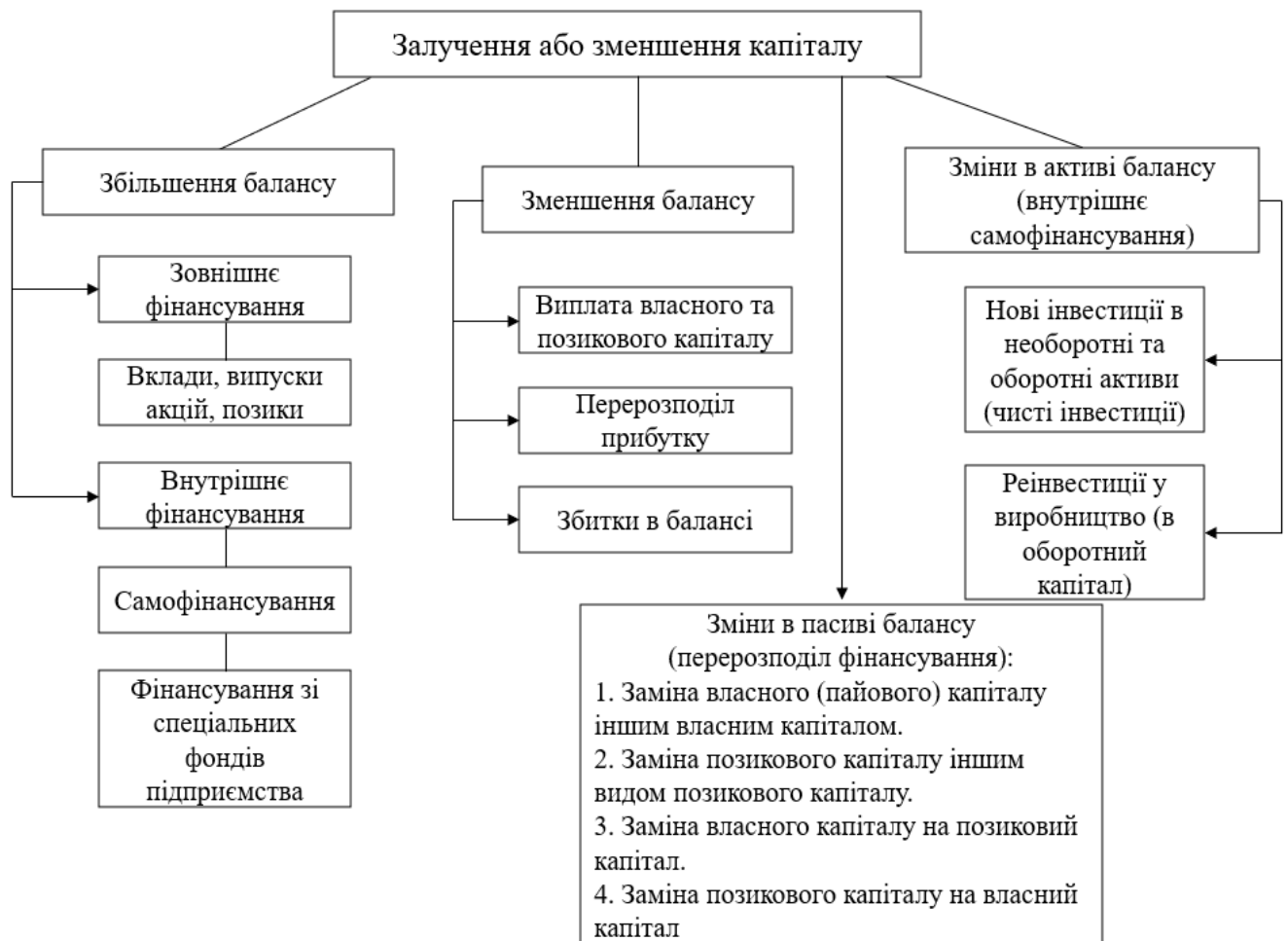

Рис. 1.3 Форми фінансування за впливом на капітал (пасив балансу) та майно (актив балансу) підприємства

Між окремими формами фінансування існують структурно-логічні зв'язки, які можна наглядно показати у формі матриці (рис. 1.4).

Матриця форм фінансування показує, що власний і позиковий капітал може бути мобілізованим як із зовнішніх, так і з внутрішніх джерел.

Власними джерелами фінансування можуть бути грошові заощадження засновників, поворотна фінансова допомога від засновників, чистий прибуток, амортизаційні відрахування, кошти від продажу ліквідних активів, власний капітал (zareєстрований, капітал у дооцінках, додатковий, резервний, нерозподілений прибуток), грошові фонди.

В іноземних літературних джерелах фінансування за рахунок нерозподіленого прибутку та амортизаційних відрахувань досить часто позначають також як Cash-flow - фінансування [9, с. 77].

Джерела фінансування	Статус інвестора		
	Позиковий капітал	Власний капітал	Реструктуризація активів
Зовнішнє	Банківські, комерційні позики, емісія облігацій, поворотне цільове фінансування	Дольове фінансування (внески учасників та засновників)	Дезінвестиції
Внутрішнє	Поточні і довгострокові забезпечення на ступних витрат і платежів	Нерозподілений прибуток	Амортизаційні відрахування

Рис. 1.4 Матриця форм фінансування підприємства

Зовнішніми джерелами формування позикового капіталу є:

- кредити банків (довго- та короткострокові);
- кредиторська заборгованість за товари, виконані роботи, надані послуги;
- заборгованість за розрахунками (з одержаних авансів, з бюджетом, з оплати праці тощо).

Внутрішніми джерелами формування позикового капіталу є:

- нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (в тому числі так звані стійкі пасиви);
- доходи майбутніх періодів.

В якості джерела фінансування можна розглядати фінансові ресурси підприємств, які формуються в результаті реструктуризації активів. Під реструктуризацією активів розуміють заходи, пов'язані зі зміною складу та структури окремих позицій активів. В рамках реструктуризації активів розглядають також амортизаційні відрахування та кошти, які одержує підприємство в результаті дезінвестицій [7, с. 14].

Підприємства можуть застосовувати різні форми (або їх співвідношення) фінансування потреб господарської діяльності. Єдиної форми чи системи фінансування для різних типів підприємств не існує. Одні підприємства створюють джерела фінансових ресурсів переважно шляхом збільшення власного капіталу, інші – через використання позикового і залученого капіталу. Деякі

підприємства вважають за доцільне оптимізувати структуру фінансових ресурсів використанням різних форм капіталу у обґрунтованих пропозиціях. Фінансова служба на підставі розрахунків за відповідними критеріями доходить висновку про вибір найбільш ефективної форми фінансування підприємства [10, с. 19].

Основними критеріями при виборі найбільш прийнятної форми фінансування є [11]:

- зіставлення прибутковості та рентабельності (розрахунок впливу тієї чи іншої форми фінансування на результати діяльності підприємства, враховуючи при тому те, що рентабельність активів підприємства повинна перевищувати вартість залучення капіталу, а також враховуючи, що зростання частки заборгованості в структурі капіталу в окремих випадках може привести до підвищення прибутковості підприємства, а в інших – навпаки);

- збереження і підвищення ліквідності (розрахунок впливу тієї чи іншої форми фінансування на рівень теперішньої та майбутньої платоспроможності підприємства, враховуючи при тому, що вхідні та вихідні грошові потоки повинні бути скоординовані таким чином, щоб підприємство у будь-який час було спроможним виконати свої поточні платіжні зобов'язання);

- оптимізація структури капіталу (прогнозування впливу тієї чи іншої форми фінансування на рівень автономності і самостійності підприємства у разі використання коштів, збереження інформаційної незалежності та контролю над підприємством в цілому);

- накладні витрати, пов'язані із залученням коштів (емісійні витрати, витрати на обов'язкові аудиторські перевірки, витрати на обов'язкову публікацію звітності в засобах масової інформації тощо);

- мінімізація оподаткування (вибір форми фінансування, яка дасть найбільший ефект з погляду зменшення податкових платежів);

- об'єктивні обмеження (відсутність кредитного забезпечення, необхідного для залучення позичок, низький рівень кредитоспроможності, законодавчі обмеження тієї чи іншої форми фінансування тощо);

- максимізація доходів власника.

Отже, фінансова діяльність займає значне місце в діяльності підприємства, оскільки забезпечує мобілізацію та ефективне використання капіталу. Одним з основних завдань фінансової діяльності є вибір оптимальних форм фінансування підприємства. Основні форми фінансування здебільшого класифікують в залежності від цілей фінансування; за джерелами надходження капіталу; за правовим статусом капіталодавців по відношенню до підприємства; за впливом на капітал (пасив балансу) та майно (актив балансу). При виборі оптимальної форми використовують різноманітні критерії для прийняття рішення.

1.2. Фінансування підприємства за рахунок внутрішніх та зовнішніх джерел

Відповідно до ринкової економіки та високого рівня конкурентоспроможності, кожне підприємство має на меті збереження фінансової стабільності, що є важливою передумовою успішного ведення господарської діяльності. Однією з умов дотримання такої стабільності є ефективне управління джерелами формування капіталу підприємства.

Підприємство може отримати фінансові надходження як від зовнішніх інвесторів та кредиторів, так і в результаті власної діяльності. Тому виділяють дві групи джерел фінансування діяльності підприємства: внутрішні та зовнішні. Важливим моментом є те, що фінансування за рахунок власного капіталу не призводить до виникнення зобов'язань, а за рахунок позичкового капіталу викликає фінансові зобов'язання підприємства. Але також потрібно пам'ятати, що за всі зовнішні фінансові ресурси підприємства необхідно платити проценти.

У науково-практичній літературі можна зустріти дві основні концепції трактування сутності та класифікації внутрішніх джерел фінансування. Перший підхід зорієнтований на метод нарахування (зіставлення нарахованих доходів та нарахованих витрат із відповідною корекцією), який переважає у вітчизняній практиці, у Німеччині та в ряді інших країн, другий – на касовий метод

(зіставлення реальних грошових надходжень та грошових видатків), який переважає в англосаксонській практиці фінансової діяльності[12, с. 173].

Існування різних підходів зумовлено тим, що доходи та витрати підприємства, які відображені у звіті про фінансові результати, як правило, не збігаються з грошовими надходженнями (видатками) у рамках операційної та інвестиційної діяльності відповідного періоду.

Наприклад, розмір доходу від реалізації продукції, відображений у звітності може бути невідповідним грошовим надходженням від продажу за той же період. З іншої сторони, не всі витрати, що враховуються при визначенні фінансових результатів необхідного періоду, пов'язані з грошовими затратами [13, с. 35].

Відповідно до методу нарахування, внутрішніми джерелами фінансування є:

- чистий прибуток;
- амортизаційні відрахування;
- забезпечення.

Самофінансування здійснюється за рахунок чистого прибутку і є пов'язаним з реінвестуванням (тезаврацією) прибутку. Типи самофінансування підприємства залежно від відображення внутрішніх джерел фінансування у фінансовій звітності: відкрите самофінансування та приховане самофінансування.

Відкрите самофінансування (тезаврація прибутку) – це спрямування прибутку суб'єкта підприємництва на формування його власного капіталу з метою фінансування інвестиційної та операційної діяльності.

Величина тезаврації відповідає обсягу чистого прибутку, який залишився в розпорядженні суб'єкта підприємництва після сплати всіх податків та нарахування дивідендів (в акціонерних товариствах) [5, с. 198].

Приховане самофінансування пов'язане з використанням прихованого прибутку. Прихований прибуток формується на основі прихованих резервів – частини власного капіталу суб'єкта підприємництва, яка не відображена в його балансі. При цьому обсяг власного капіталу в результаті формування прихованих резервів буде меншим, ніж це є насправді. Оскільки приховані резерви проявляються лише при їх ліквідації, приховане самофінансування здійснюється

за рахунок прибутку до оподаткування. Отже, відбувається відстрочка сплати податків і виплати дивідендів [2, с. 172].

Амортизаційні відрахування не належать до джерел самофінансування (як це іноді трактується). Ефект фінансування завдяки амортизації виникає в результаті специфічного виду реструктуризації активів: заморожені в необоротних активах фінансові ресурси вивільнюються (надходять як частина виручки від реалізації) і залишаються на розрахунковому рахунку підприємства. У результаті спрямування амортизаційних відрахувань на фінансування реальних інвестицій проявляється так званий ефект розширення потужностей або ефект Ломана-Ружді. Згаданий ефект є наслідком незбігу періоду вивільнення капіталу, авансованого в необоротні активи, що амортизуються, з періодом вибуття зношених активів із виробничого процесу. Здебільшого цей авансований капітал повертається на підприємство швидше, ніж виникає потреба в оновленні засобів [14, с. 85].

Забезпечення відображають майбутні видатки і платежі, які нараховані у звітному періоді та величину яких можна визначити тільки на основі прогнозних оцінок, а також залишки коштів від націленого фінансування і цільових надходжень.

Саме наявність розриву у часі між формуванням (нарахуванням) та використанням (грошовими виплатами) показує ефект фінансування за рахунок забезпечень. Виходячи з цього визначають можливий період їх використання як джерела фінансування. Якщо забезпечення мають короткостроковий характер, проте нарахування відбуваються регулярно (револьверно) і підтримуються стабільні залишки на відповідних рахунках, то їх можна тлумачити як довгостроковий капітал. Розмір забезпечень визначається відповідно до прогнозних розрахунків фінансових та бухгалтерських служб підприємства. Величина забезпечень, яка відноситься до валових витрат, лімітується податковим законодавством [7, с. 48].

За логікою касового методу величина внутрішніх джерел фінансування в окремому періоді відповідає сальдо вхідних грошових потоків від операційної та

інвестиційної діяльності підприємства і вихідних грошових потоків у рамках операційної діяльності. Іншими словами, внутрішні джерела формуються за рахунок операційного чистого грошового потоку (Cash Flow) та суми вхідних грошових надходжень в рамках інвестиційної діяльності [14, с. 83].

Операційний Cash-flow – це характеристика величини чистого грошового потоку, що утворюється в результаті операційної діяльності, тобто тієї частини доходу від реалізації, яка залишається в розпорядженні підприємства в деякому періоді після здійснення всіх операційних грошових витрат. Даний показник можна розглядати як критерій оцінки внутрішнього потенціалу фінансування підприємства. Достатній розмір операційного грошового потоку створює сприятливі умови у залученні фінансових ресурсів із зовнішніх джерел [15, с. 61].

У німецько- та англомовній економічній літературі найчастіше зустрічається класифікація внутрішніх джерел фінансування підприємства як на рис. 1.5. Як видно з рисунку, окрім вищезгаданих форм фінансування, внутрішню природу мають також фінансові ресурси, які формуються завдяки впровадженню раціоналізаторських заходів. Метою цих заходів є зменшення грошових видатків підприємства в результаті покращення організації оборотних активів, зокрема, шляхом скорочення операційного циклу та економії на витратах [2, с. 170].

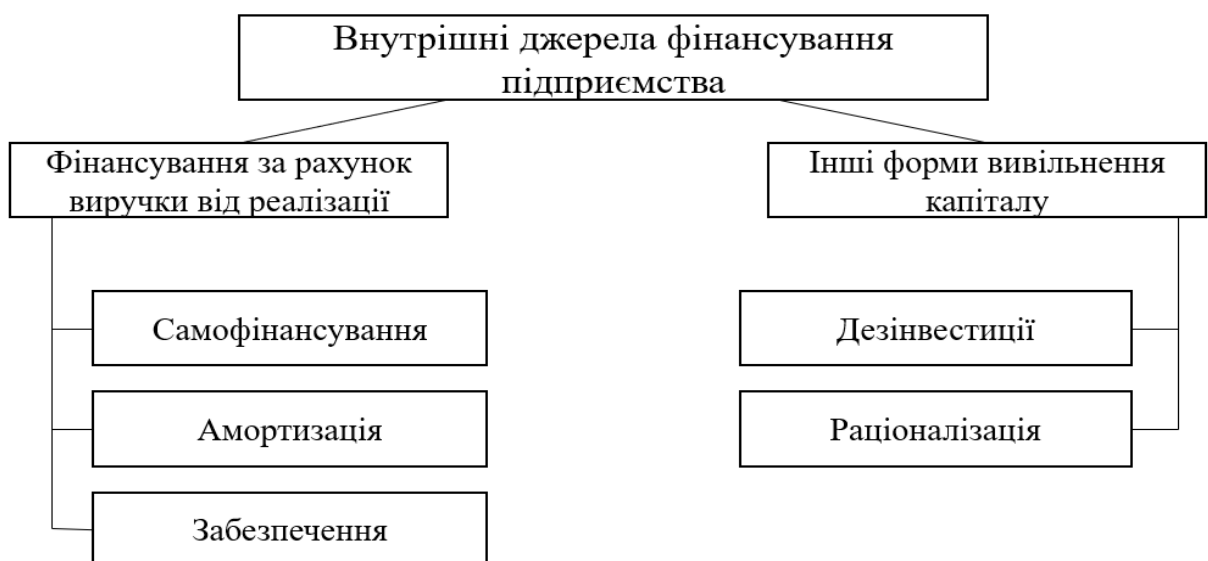

Рис. 1.5 Внутрішні джерела фінансування підприємства за класифікацією німецько- та англомовної літератури

Для підприємств, які не мають можливості залучити кошти із зовнішніх фінансових джерел (через низьку кредитоспроможність чи інвестиційну привабливість, недостатнє кредитне забезпечення тощо), внутрішнє фінансування є єдиним способом забезпечення фінансовими ресурсами.

До зовнішніх джерел фінансування підприємства відносять позиковий капітал та додаткові внески засновників та учасників.

До складу позикового капіталу входять довгострокові і поточні (короткострокові) зобов'язання.

Під довгостроковими зобов'язаннями розуміють зобов'язання, які будуть погашені протягом строку, який перевищує 12 місяців, або протягом операційного циклу який є довшим за 12 місяців.

Довгострокові зобов'язання можуть формувати довгострокові банківські кредити, відстроченні податкові зобов'язання, випущені та розміщені корпоративні облігації, довгострокові векселі, довгострокові зобов'язання з фінансової оренди та оренди цілісних майнових комплексів, довгострокові забезпечення.

Довготермінові банківські кредити залучаються підприємствами для фінансування довготермінових активів, зокрема основних засобів (їх придбання, реконструкція, модернізація), нового будівництва, інших видів необоротних активів, у яких кошти заморожуються на тривалий період [2, с. 240].

Облігації підприємств є типовим інструментом довгострокового позикового фінансування. Жорсткого обмеження строку обігу облігації не існує, однак, як правило, у світовій практиці він коливається в межах від 5-ти до 30-ти років. Слід відзначити, що, окрім строковості, облігаційні займи зможуть різнитися іншими параметрами емісії [7, с. 75].

Одним із варіантів покриття потреби підприємства в довгостроковому (інвестиційному) капіталі є лізингове фінансування. Лізинг як господарська операція полягає в отриманні суб'єктом господарювання (лізингоодержувачем) необоротних активів (як нерухомого, так і рухомого майна) у довгострокову оренду із можливістю, як правило, викупу об'єкта лізингу по завершенню строку

дії договору. При отриманні необоротних активів по лізингу підприємство відображає на власному балансі як сам об'єкт лізингу в необоротних активах, так і зобов'язання з сплати лізингових платежів на користь лізингодавця (в складі довгострокових зобов'язань) [12, с. 231].

Під поточними (короткостроковими) зобов'язаннями розуміють зобов'язання, які будуть погашені протягом строку, який не перевищує 12 місяців, або протягом операційного циклу який не перевищує 12 місяців.

Поточні (короткострокові) зобов'язання формуються за рахунок [14, с. 45]:

- короткострокових кредитів банків;
- кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги (сума заборгованості постачальникам і підрядникам за отримані матеріальні цінності, виконані роботи та отримані послуги, крім заборгованості, що забезпечена вексями);
- виданих векселів (сума заборгованості за виданими вексями в забезпечення поставок (робіт, послуг) від постачальників, підрядників та інших кредиторів, термін погашення якої не перевищує 12 календарних місяців);
- поточної заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями (частина довгострокової заборгованості, яку необхідно погасити протягом одного року з дати складання балансу);
- поточних зобов'язань за розрахунками з одержаними авансами (сума внесків, одержаних від інших осіб у рахунок наступних поставок продукції, виконання робіт(послуг), а також суми попередньої оплати покупцями і замовниками рахунків постачальника);
- поточних зобов'язань за розрахунками з бюджетом (заборгованість підприємства за всіма видами платежів до бюджету, включаючи податки з працівників підприємства, а також зобов'язання за фінансовими санкціями, що справляються у дохід бюджету);
- поточних зобов'язань за розрахунками зі страхування (заборгованість по зборах на обов'язкове державне пенсійне страхування, обов'язкове соціальне страхування, обов'язкове соціальне страхування на випадок безробіття,

розрахунках за індивідуальним страхуванням персоналу підприємства, за страхуванням майна та по інших розрахунках за страхування);

- поточних зобов'язань за розрахунками з оплати праці (заборгованість по нарахованій, але не виплаченій оплаті праці, преміях, матеріальних допомогах тощо);

- поточних зобов'язань із внутрішніх розрахунків (заборгованість підприємства пов'язаним сторонам і кредиторська заборгованість по внутрішньовідомчих розрахунках);

- поточних зобов'язань за розрахунками з учасниками (заборгованість підприємства його учасникам (власникам), пов'язана з розподілом прибутку (дивідендів) та іншими виплатами, нарахованими засновникам та учасникам за користування майном, зокрема земельним і майновим паями, а також виплатами у зв'язку з одержанням належної вибулому учаснику частини активів підприємства);

- доходів майбутніх періодів (являють собою економічні вигоди фактично отримані у звітному чи попередніх періодах, однак мають відношення до наступних фінансових періодів, що і пояснює ефект фінансування за рахунок даного джерела. Так, зокрема, до складу доходів майбутніх періодів належать доходи у вигляді одержаних авансових платежів за здані в оренду основні засоби та інші необоротні активи (авансові орендні платежі), передплата на періодичні та довідкові видання, виручка за вантажні перевезення, виручка від попереднього продажу квитків, абонентна плата за користування засобами зв'язку тощо.);

- інших поточних зобов'язань (суми зобов'язань, які не можуть бути включені до інших статей, зокрема заборгованість за нарахованими процентами та ряд інших).

Отже, фінансування підприємства за допомогою зовнішніх та внутрішніх джерел включає в себе механізм утворення власного та позикового капіталу для фінансування оборотних та необоротних активів, фінансового покриття операційної та фінансово-інвестиційної діяльності, а також для погашення

фінансових зобов'язань як перед державою так і перед іншими суб'єктами господарювання.

1.3. Методичні підходи щодо використання різних форм фінансування підприємств

Вибір форм фінансування, їх обсяг та термін залучення визначається фінансовою політикою підприємства і впливає на формування оптимальної структури капіталу для підприємства.

Структура капіталу підприємства разом з показниками вартості капіталу підприємства є важливими складовими при визначенні необхідних форм фінансування для підприємства.

Структура капіталу підприємства – це відповідна частка власного та позикового капіталу в загальному обсязі залученого капіталу підприємства. Структура капіталу показує обсяги фінансування капіталу з усіх обраних форм фінансування.

Фінансова діяльність підприємства полягає у формуванні оптимальної структури капіталу для підприємства, яка показує частку фінансування, яку необхідно забезпечити позиковим капіталом для підвищення вартості підприємства при збереженні прийнятної для керівництва рівня ризику фінансового левериджу [6, с. 136].

Вартість капіталу – це витрати, які несе підприємство для залучення капіталу.

Важливою характеристикою вартості капіталу є її рівень, який [17, с. 11]:

- для інвесторів та кредиторів характеризує потрібну їм норму прибутковості на капітал, що надається в користування;

- для суб'єктів господарювання, які формують капітал з метою виробничого або інвестиційного використання, характеризує питомі витрати по залученню й обслуговуванню фінансових ресурсів, тобто ціну, яку платять ці суб'єкти за користування капіталом.

Вартість капіталу істотно відрізняється за окремими його елементами. Під елементом капіталу в процесі оцінки його вартості розуміється кожен його різновид за окремими формами залучення.

Оцінка вартості капіталу підприємства здійснюється в три етапи:

1. Оцінка вартості окремих елементів власного капіталу підприємства.
2. Оцінка вартості окремих елементів позичкового капіталу, що залучається підприємством.
3. Оцінка середньозваженої вартості капіталу.

По елементна оцінка вартості власного капіталу дозволяє покращити фінансову стійкість підприємства за допомогою вибору найбільш недорогих джерел його фінансування.

Вартість окремих елементів власного капіталу включає:

1. Вартість функціонуючого власного капіталу:

а) у звітному періоді:

$$Ц_{фз} = \frac{ЧП}{\overline{ВК}} \cdot 100\%, \quad (1.1)$$

де $Ц_{фз}$ – вартість функціонуючого власного капіталу у звітному періоді, %;

ЧП – сума чистого прибутку, що виплачена власникам підприємства в процесі її розподілу за звітний період;

$\overline{ВК}$ – середня сума власного капіталу підприємства у звітному періоді.

б) в плановому періоді:

$$Ц_{фп} = Ц_{фз} \cdot ПВ_{т}, \quad (1.2)$$

де $Ц_{фп}$ – вартість функціонуючого власного капіталу у плановому періоді, %;

$Ц_{фз}$ – вартість функціонуючого власного капіталу у звітному періоді;

PV_T – плановий темп зростання виплат прибутку власникам на одиницю вкладеного капіталу, виражений десятковим дробом.

2. Вартість нерозподіленого прибутку останнього звітного періоду:

Оскільки нерозподілений прибуток являє собою капіталізовану його частину, яка буде використана в наступному періоді, то ціною сформованого нерозподіленого прибутку виступають заплановані на її суму виплати власникам, котрим вона належить.

Іншими словами, ціна нерозподіленого прибутку прирівнюється до ціни функціонуючого власного капіталу підприємства протягом планового періоду:

$$C_{нрп} = C_{фп}, \quad (1.3)$$

де $C_{нрп}$ – ціна нерозподіленого прибутку, %;

$C_{фп}$ – вартість функціонуючого власного капіталу у плановому періоді, %.

3. Вартість додатково залученого акціонерного (пайового) капіталу:

а) вартість залучення додаткового капіталу за рахунок емісії привілейованих акцій:

$$C_{пр} = \frac{D_{пр} \cdot 100}{K_{пр} \cdot (1 - B_e)}, \quad (1.4)$$

де $C_{пр}$ – вартість капіталу підприємства, що залучається за допомогою випуску привілейованих акцій, %;

$D_{пр}$ – сума дивідендів, які виплачуються відповідно до контрактних зобов'язань емітента;

$K_{пр}$ – сума капіталу підприємства, який залучається за рахунок випуску привілейованих акцій;

B_e – рівень витрат на випуск акцій відносно загального обсягу випуску, у вигляді десяткового дробу.

Ціна при залученні додаткових коштів за допомогою емісії привілейованих акцій визначається враховуючи при цьому заздалегідь визначену фіксовану суму дивідендів. Це значно полегшує процес визначення вартості даного елемента капіталу, оскільки обслуговування зобов'язань за привілейованими акціями значною мірою збігається з обслуговуванням зобов'язань по позиковому капіталу. Однак суттєвою різницею є те, що виплати по обслуговуванню позикового капіталу відносять до витрат (собівартості) і тому виключені зі складу оподаткованого прибутку, а виплата дивідендів за привілейованими акціями відбувається за допомогою чистого прибутку підприємства, тобто не мають «податкового щита» [16, с. 72].

б) вартість залучення додаткового капіталу за рахунок емісії простих акцій (додаткових паїв):

$$Ц_{па} = \frac{K_a \cdot D_{па} \cdot ПВ_T \cdot 100}{K_{па} \cdot (1 - B_e)}, \quad (1.5)$$

де $Ц_{па}$ – вартість капіталу підприємства, що залучається за допомогою випуску простих акцій (додаткових паїв), %;

K_a – кількість акцій, які випущенні додатково;

$D_{па}$ – сума дивідендів, які виплачуються на одну просту акцію у звітному періоді (або виплат на одиницю паїв), %;

$ПВ_T$ – темп, який є плановий для виплат дивідендів (відсотків за паями), у вигляді десяткового дробу;

$K_{па}$ – сума капіталу підприємства, який залучається за рахунок випуску простих акцій (додаткових паїв);

B_e – рівень витрат на випуск акцій (додаткових паїв) відносно загального обсягу емісії, у вигляді десяткового дробу.

Вартість окремих елементів позикового капіталу включає :

1. Вартість фінансового кредиту:

а) вартість банківського кредиту визначається на основі відсоткової ставки за кредит:

$$Ц_{\text{бк}} = \frac{K_{\text{д}} \cdot (1 - \Pi)}{(1 - B_{\text{бк}})}, \quad (1.6)$$

де $Ц_{\text{бк}}$ – ціна банківського кредиту, %;

$K_{\text{д}}$ – відсоткова ставка за боргом, %;

Π – ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$B_{\text{бк}}$ – рівень витрат по залученню банківського кредиту до його суми, виражений десятковим дробом.

б) вартість фінансового лізингу (одна з форм залучення фінансового кредиту) визначається на основі лізингової ставки, яка включає в себе норму амортизації активу, залученого на умовах фінансового лізингу, після сплати якого актив залишається у власності орендатора та вартість обслуговування фінансового лізингу:

$$Ц_{\text{фл}} = \frac{(ЛС - НА) \cdot (1 - \Pi)}{1 - B_{\text{фл}}}, \quad (1.7)$$

де $Ц_{\text{фл}}$ – вартість капіталу, який позичено на умовах фінансового лізингу, %;

$ЛС$ – річна ставка за лізингом, %;

$НА$ – річна норма амортизації позиченого активу, %;

Π – діюча ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$B_{\text{фл}}$ – рівень витрат на залучення фінансового лізингу відносно вартості об'єкта лізингу, у вигляді десяткового дробу.

2. Вартість капіталу, який залучається за рахунок емісії облігацій, визначається на основі:

а) ставки купонного відсотку по якій формується сума періодичних купонних виплат:

$$\text{Ц}_{об} = \frac{\text{СК} \cdot (1 - \text{П})}{1 - \text{В}_{об}}, \quad (1.8)$$

де $\text{Ц}_{об}$ – вартість капіталу, який залучається за рахунок випуску облігацій, %;

СК – ставка купонного відсотка облігації, %;

П – діюча ставка податку на прибуток, у вигляді десяткового дробу;

$\text{В}_{об}$ – рівень витрат на випуск облігацій відносно загального обсягу випуску, у вигляді десяткового дробу.

б) загальної суми дисконту по облігації, яка виплачується при погашенні:

$$\text{Ц}_{об} = \frac{\text{Д}_р \cdot (1 - \text{П}) \cdot 100}{(\text{Н}_о - \text{Д}_р) \cdot (1 - \text{В}_{об})}, \quad (1.9)$$

де $\text{Ц}_{об}$ – вартість капіталу, який залучається за допомогою випуску облігацій, %;

$\text{Д}_р$ – середньорічна сума дисконту за облігацією;

П – діюча ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$\text{Н}_о$ – номінальна ціна облігації, яка необхідна для погашення;

$\text{В}_{об}$ – рівень витрат на випуск облігацій відносно загального обсягу випуску, у вигляді десяткового дробу.

3. Вартість комерційного (товарного) кредиту визначається у двох формах:

а) у формі короткострокового відстрочення платежу (вартість такого кредиту визначається на основі розміру знижки з ціни продукції, при здійсненні готівкового платежу за неї):

$$\text{Ц}_{кв} = \frac{(\text{ЦЗ} \cdot 360) \cdot (1 - \text{П})}{\text{ПВ}}, \quad (1.10)$$

де $\text{Ц}_{кв}$ – ціна комерційного кредиту, який надається на умовах короткострокового відстрочення, %;

ЦЗ – розмір цінової знижки, %;

П – ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

ПВ – період надання відстрочки платежу за продукцію, в днях.

б) у формі довгострокового відстрочення платежу з оформленням векселів (формується на таких же умовах як банківський кредит, але потрібно враховувати втрату цінової знижки при здійсненні готівкового платежу за продукцію):

$$Ц_{дв} = \frac{СК_в \cdot (1 - П)}{1 - ЦЗ}, \quad (1.11)$$

де $Ц_{дв}$ - ціна комерційного кредиту, який надається на умовах довгострокового відстрочення з оформленням векселя, %;

$СК_в$ – відсоткова ставка за вексельний кредит, %;

$П$ – ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

$ЦЗ$ – розмір цінової знижки, %.

4. Вартість внутрішньої кредиторської заборгованості підприємства (при визначенні середньозваженої вартості капіталу враховується за нульовою ставкою, оскільки являє собою безкоштовне фінансування підприємства).

Оцінка середньозваженої вартості капіталу здійснюється виходячи з вартості всіх форм фінансування, тобто вартості окремих елементів капіталу, виокремлених в пасиві балансу [19, с. 123]:

$$WACC = \sum_{i=1}^m k_i \cdot d_i, \quad (1.12)$$

де $WACC$ – середньозважена вартість капіталу, %;

k_i – вартість i -го джерела фінансування;

d_i – питома вага i -го джерела фінансування у загальній їх сумі.

Для обчислення середньозваженої вартості капіталу потрібно спочатку визначити вартість капіталу кожного джерела, далі визначити частку кожного джерела в загальному капіталі, потім помножити вартість кожного джерела капіталу на отриману їх частку і додати отримані добутки. Для обчислення частки найчастіше використовують дані з пасиву балансу, але для більш точного обчислення слід користуватися ринковими цінами акцій та облігацій [16, с. 94].

Одним з головних механізмів реалізації задачі щодо формування оптимальної структури капіталу з урахуванням припустимого рівня його доходності та ризику є фінансовий леверидж.

Фінансовий леверидж характеризує використання підприємством позикових коштів і їх вплив на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу.

Залучення банківського кредиту за певних умов є економічно виправданим, незважаючи на збільшення фінансових витрат, пов'язаних зі сплатою відсотків. Тоді, коли ціна банківського кредиту нижча, ніж рентабельність вкладення капіталу в активні операції підприємства, використання залучених коштів є раціональним, оскільки забезпечує збільшення норми прибутку на вкладений капітал [18, с. 94]. Це правило оцінки доцільності залучення позикового капіталу дістало назву ефект фінансового левериджу і розраховується за формулою:

$$\text{ЕФЛ} = (1 - \text{Пн}) \cdot (P_A - \text{Сн}) \cdot \frac{\text{ПК}}{\text{ВК}}, \quad (1.13)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левериджу;

Пн – діюча ставка податку на прибуток, у вигляді десяткового дробу;

P_A – рентабельність активів валова;

Сн – середня обчислювальна ставка відсотка за позикою;

ПК – капітал позичений підприємством;

ВК – капітал, що належить підприємству.

У формулі розрахунку ЕФЛ виокремлюють 3 основні складові [17, с. 16]:

1) $(1 - \text{Пн})$ – податковий коректор фінансового левериджу, який показує, в якому ступені проявляється ефект фінансового левериджу у зв'язку з різним рівнем оподаткування прибутку. Він практично не залежить від діяльності підприємства. Між тим підприємство може впливати на нього, якщо діють різні ставки на різні види діяльності, податкові пільги, є філії в інших державах;

2) $(P_A - \text{Сн})$ – диференціал фінансового левериджу. Він є головною умовою, при формуванні позитивного ЕФЛ. Цей ефект відображається тільки тоді, коли рівень валового прибутку, який генерується активами підприємства, перевищує середній розмір відсотку за користування кредитом, тобто коли

диференціал фінансового левєриджу є додатною величиною. Чим вище значення диференціалу фінансового левєриджу, тим вище буде його ефект.

І навпаки, формування за різних причин від'ємного значення диференціалу фінансового левєриджу призводить до зменшення коефіцієнту рентабельності власного капіталу. В цьому випадку використання підприємством позичкового капіталу дає від'ємний ефект;

3) $\frac{ПК}{ВК}$ – коефіцієнт фінансового левєриджу, який характеризує суму позичкових коштів (ПК), яка припадає на одиницю власного капіталу (ВК) підприємства і є тим мультиплікатором, який пропорційно змінює позитивний або негативний ефект, отриманий за рахунок відповідного значення диференціалу.

Таким чином, виокремлення цих трьох складових дає змогу цілеспрямовано управляти ефектом фінансового левєриджу в процесі фінансової діяльності підприємства.

Більшість західних економістів вважають, що ефект фінансового левєриджу повинен оптимально дорівнювати $1/3 - 1/2$ від рівня економічної рентабельності активів. У цьому випадку ефект фінансового левєриджу може компенсувати податки та забезпечити нормальний рівень повернення власних коштів. Крім того, завдяки такому співвідношенню між ефектом фінансового левєриджу та економічною рентабельністю рівень ризику для акціонерів значно знижується [16, с. 87].

Отже, при виборі необхідних форм фінансування підприємства, необхідно проаналізувати структуру капіталу, обрахувати вартість залучення тієї чи іншої форми фінансування, визначити їх вплив на діяльність підприємства і після проведених даних розрахунків і досліджень вибрати найбільш оптимальні форми фінансування для підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФОРМ ФІНАНСУВАННЯ ПрАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА»

2.1. Характеристика діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна»

Carlsberg Ukraine входить до Carlsberg Group, однієї з провідних пивоварних Груп у світі з великим портфелем брендів пива та інших напоїв. Бренд Carlsberg – один із найвідоміших пивних брендів у світі, а такі бренди як Baltika і Tuborg є одними з найбільш популярних пивних брендів у Європі.

Історія компанії в Україні почалася в 1996 році з об'єднання Групи ВВН, яка складалася з компанії Hartwall та промислової групи Orkla і Відкритим акціонерним товариством «Пиво-безалкогольний комбінат «Славутич»» в м. Запоріжжя. Компанія в Україні носила назву ВВН Україна.

У серпні 1999 року було підписано договір між ВВН Україна і ТОВ «Львівська пивоварня», після чого Львівська пивоварня увійшла до складу Групи.

У 2002 році компанія Hartwall продала свою частину акцій Групи ВВН відомій британській компанії Scottish & Newcastle (S&N). У тому ж році було вирішено побудувати новий пивоварний завод в м. Києві.

28 квітня 2008 компанія Carlsberg Breweries придбала бізнес компанії Scottish & Newcastle. Carlsberg стає єдиним власником ВВН. Компанії, які входили в Холдинг ВВН, переходять до Carlsberg Group, у тому числі ВВН Україна. Компанія була перейменована в «Славутич», Carlsberg Group.

У 2012 році компанія перейменувалася в Публічне акціонерне товариство «Карлсберг Україна».

У 2016 році Carlsberg Ukraine стала лідером на українському пивному ринку: за даними Nielsen, частка компанії на українському ринку пива склала 29,9 %.

У 2017 році компанія виграла багато нагород та конкурсів. Так, Carlsberg Ukraine визнано кращою в номінації «Репутаційна стабільність» всеукраїнського

рейтингу якості управління репутацією «Репутаційні АКТИВісти 2017» та ділового журналу «Бізнес». У серпні Carlsberg Ukraine отримала 21 нагороду на Міжнародному конкурсі пива, безалкогольних, слабоалкогольних напоїв, мінеральних і питних вод. Також веб-сайт компанії Carlsberg Ukraine та журнал «Пивовар» перемогли у конкурсі «Краще корпоративне медіа України-2017» і здобули Гран Прі та 3-тє місце у відповідних категоріях.

У жовтні 2017 року, компанія Carlsberg Ukraine змінила тип акціонерного товариства з публічного (ПАТ) на приватне (ПрАТ).

За підсумками 2018 року компанія Carlsberg Ukraine офіційно зайняла перше місце на ринку пива в Україні з часткою ринку 32,5% в натуральному вираженні за даними компанії Nielsen, що на 1,3 п.п. вище попереднього періоду[20].

З моменту свого заснування Carlsberg Group стабільно працює і робить позитивний внесок у соціальний розвиток на всіх своїх ринках. У Carlsberg Group працюють понад 40 000 співробітників, а її продукція продається на більш ніж 150 ринках по всьому світу. Carlsberg Group – один із найбільших данських інвесторів на території України[21].

Основними напрямками діяльності Carlsberg Group є [22]:

- лабораторія Carlsberg;
- фонди вільних досліджень;
- музей національної історії в замку Фредеріксборг;
- фонд Tuborg;
- фонд «Новий Carlsberg»;
- фонд Carlsberg - модель майбутнього.

Організаційна структура ПрАТ «Карлсберг Україна» включає мережу з 3 представництв та 2 філій[23]:

Представництво Приватного акціонерного товариства «КАРЛСБЕРГ Україна» в місті Харків: 61050, місто Харків, Червонозаводський район, вулиця Богдана Хмельницького, будинок 24;

Представництво Приватного акціонерного товариства «КАРЛСБЕРГ Україна» в місті Одеса: 65005, місто Одеса, Малиновський район, вулиця Дальницька, будинок 23/4;

Представництво Приватного акціонерного товариства «КАРЛСБЕРГ Україна» в місті Донецьк: 83041, місто Донецьк, Пролетарський район, вулиця Будьонівських партизан, будинок 19А;

Філія Приватного акціонерного товариства «КАРЛСБЕРГ Україна»– «ЛЬВІВСЬКА ПИВОВАРНЯ»: 79007, місто Львів, Шевченківський район, вулиця Клепарівська, будинок 18;

Філія Приватного акціонерного товариства «КАРЛСБЕРГ Україна» в місті Київ: 03026, місто Київ, Голосіївський район, вулиця Пирогівський шлях, будинок 137.

Філії підприємства безпосередньо займаються виробництвом та реалізацією продукції. Представництва підприємства безпосередньо виконують представницькі та контролюючі функції на закріпленій за ними території.

До складу Carlsberg Ukraine входять заводи в м. Запоріжжя, м. Київ та м. Львів. При цьому, Львівська пивоварня – перша промислова пивоварня країни. У компанії працює понад 1500 осіб.

Київський пивоварний заводофіційно відкрився 7 червня 2004 року і на сьогодні він є найсучаснішим пивоварним заводом в Україні. Загальна сума інвестицій, спрямованих на будівництво заводу, склала більше 68 млн. доларів США. Він втілює в собі найсучасніші світові інновації у виробництві пива та будівництві. Завод має новітнє обладнання пивної промисловості, що випускається в Бельгії, Німеччині та Швейцарії. А сам технологічний процес побудовано з урахуванням новітніх технологій енергозбереження, охорони здоров'я та навколишнього середовища. Перевагою Київського пивоварного заводу є зручне і функціональне планування приміщення. Виробнича потужність Київського пивоварного заводу становить 473 млн літрів пива на рік. Кількість працівників заводу – понад 500 осіб[21].

Запорізький пивоварний завод компанії був створений на базі Запорізького пивзаводу №2. Після початку співпраці у 1996 р. з ВВН Україна, завод носив назву «Славутич». У 2012 році підприємство отримало нову назву поряд з перейменуванням самої компанії у Carlsberg Ukraine.

На сьогодні потужність Запорізького пивоварного заводу становить 407 млн літрів на рік. Кількість працівників на заводі – більше 300 осіб [21].

Львівська пивоварня була заснована ченцями у 1715 році на прохання графа Станіслава Потоцького.

Співпраця з ВВН Україна розпочалася в 1999 році. Відтоді Львівська пивоварня розпочала новий етап розвитку: в модернізацію заводу було інвестовано більше 35 млн. доларів США. Крім того, технологія пивоваріння постійно вдосконалюється, а якість продукції відповідає найвищим світовим стандартам.

Потужність Львівського пивоварного заводу становить 231 млн літрів на рік. Кількість працівників на заводі – більше 250 осіб.

Для Львівської пивоварні 2020 рік є ювілейним: найдавнішому пивоварному підприємству виповнилося 305 років [21].

В портфель Carlsberg в Україні входять пиво, алкогольні та безалкогольні напої таких торговельних марок, як «Львівське», Robert Doms, Baltika, Carlsberg, Tuborg, Kronenbourg 1664, «Арсенал», «Квас Тарас», Somersby, Guinness, Seth&Riley's Garage, Warsteiner, Grimbergen та інші [21].

В інтерв'ю журналу «Вісник», щодо ролі, яку відіграє Carlsberg Ukraine в регіонах своєї присутності, генеральний директор компанії Carlsberg Ukraine сказав: «Як і будь-який великий та прозорий бізнес, Carlsberg Ukraine відіграє значну роль в економіці країни і в регіонах, де безпосередньо розташовуються виробничі майданчики. По-перше, це постійні інвестиції в розвиток заводів, що сприяє розвитку регіону в цілому і дає гарний знак іншим інвесторам. По-друге, ми щороку наповнюємо податками центральний та місцеві бюджети та надаємо робочі місця населенню. Так, Carlsberg Ukraine вже багато років поспіль входить до списку найбільших платників податків України згідно з офіційною

статистикою ДФС. По-третє, наша компанія позитивно впливає на розвиток суміжних галузей. На одного співробітника Carlsberg Ukraine припадає в середньому до 10 робочих місць у суміжних галузях: 4 – в сільському господарстві та логістиці, 5 – у сфері послуг, 1 – у роздрібній торгівлі. Четверте, компанія постійно інвестує в розвиток регіонів, в яких працює, виділяючи кошти на їхній благоустрій та соціальні потреби»[24].

2.2. Оцінка фінансового стану підприємства

Фінансовий стан підприємства слід розуміти як рівень його забезпеченості необхідним обсягом фінансових ресурсів для здійснення ефективної господарської діяльності та своєчасного погашення зобов'язань.

Оцінку фінансового стану не можна здійснити через один, навіть досить важливий, показник, а тільки за допомогою комплексу, системи показників, що детально й усе сторонньо описують стан підприємства.

Оцінка фінансового стану підприємства має здійснюватися таким чином, щоб отриманні показники були такими, щоб усі, хто пов'язаний з підприємством економічними відносинами, могли отримати відповідь на запитання, наскільки підприємство є надійним як фінансовий партнер, а отже, прийняти рішення про економічну доцільність таких відносин з підприємством. У кожного партнера компанії (акціонери, банки, податкові адміністрації) свій критерій економічної доцільності. Тому показники оцінки фінансового стану мають бути такими, щоб давати можливість кожному партнерові робити вибір на основі власних інтересів. Відтак для поліпшення фінансового стану підприємства, а відповідно і його економічної перспективи, необхідно проводити систематичний, детальний та динамічний аналіз фінансів підприємства

Початковим етапом аналізу фінансового стану підприємства є аналіз майна підприємства. Показники майнового стану дають можливість охарактеризувати склад, структуру та динаміку капіталу підприємства, включаючи основний та оборотний, визначити технічний та моральний стан основних засобів, а також

ефективність їх використання. Відомості про розміщення наявного в розпорядженні підприємства майна містяться в активі балансу[25, с. 73].

Аналіз майна підприємства має досить важливе значення, оскільки його величина та структура впливає на обсяги діяльності, рівень платоспроможності, ліквідності та фінансової стабільності господарюючого суб'єкта.

Вихідні дані для розрахунків використано з балансу(Додаток А).

Показники майнового стану ПрАТ «Карлсберг Україна» наведено в табл.2.1.

Таблиця 2.1

Показники оцінки майнового стану підприємства за 2016-2018 рр.

Показник	Період			Абсолютне відхилення (+/-)		
	2016	2017	2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
Коефіцієнт накопичення зносу	0,62	0,58	0,61	-0,04	0,04	-0,01
Коефіцієнт придатності основних засобів	0,38	0,42	0,39	0,04	-0,04	0,01
Коефіцієнт оновлення	1,08	0,79	1,05	-0,29	0,26	-0,03
Фондовіддача	3,24	3,47	4,01	0,24	0,53	0,77
Фондомісткість	0,31	0,29	0,25	-0,02	-0,04	-0,06
Фондоозброєність	1056,48	1179,15	1278,77	122,67	99,63	222,30
Рентабельність основних засобів	0,64	0,63	0,87	-0,01	0,24	0,23
Індекс постійного активу	0,61	0,73	0,73	0,12	0,00	0,12
Коефіцієнт реальної вартості майна	0,30	0,44	0,47	0,14	0,03	0,17
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,26	0,40	0,41	0,14	0,01	0,14
Коефіцієнт мобільності	2,12	1,11	1,12	-1,01	0,01	-1,00

З табл. 2.1 видно, що загалом, протягом аналізованого періоду, стан основних засобів покращився. Про це свідчить позитивна динаміка майже всіх показників. Негативна динаміка коефіцієнта накопичення зносу, коефіцієнта оновлення та фондомісткіє незначною. Зменшення коефіцієнта мобільності на 1, свідчить про зменшення здатності активів переходити з однієї форми в іншу. Зростання фоновіддачі та рентабельності свідчить про зростання ефективності використання основних засобів.

Наступним етапом аналізу фінансового стану підприємства є аналіз рентабельності підприємства.

Рентабельність являє собою інтегральний показник, який відображає ефективність роботи підприємства, яка направлена на отримання прибутку за короткостроковий період і який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються операційної, фінансової та інвестиційної діяльності підприємства. При аналізі рентабельності підприємства досліджуються поточний її рівень і динаміка змін. Різні показники рентабельності свідчать про ефективність різних ділянок діяльності підприємства. Тому показники рентабельності є важливими і обов'язковими елементами порівняльного аналізу й оцінки фінансового стану компанії [18, с. 108].

Показники рентабельності ПрАТ «Карлсберг Україна» подано в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз показників рентабельності підприємства за 2016-2018 рр., %

Показник	Період			Абсолютне відхилення (+/-)		
	2016	2017	2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
1. Витратні показники рентабельності						
Рентабельність продукції	68,56	71,52	77,08	2,96	5,55	8,52
Рентабельність операційної діяльності	22,38	24,03	31,22	1,64	7,19	8,83
Рентабельність звичайної (господарської) діяльності	27,65	26,22	31,00	-1,43	4,78	3,35
2. Доходні показники рентабельності						
Валова рентабельність продажу (реалізації)	40,67	41,70	43,53	1,02	1,83	2,85
Операційна рентабельність продажу	18,51	19,59	25,33	1,08	5,74	6,82
Чиста рентабельність продажу	19,70	18,20	21,77	-1,50	3,56	2,06
3. Ресурсні показники рентабельності						
Рентабельність активів	17,54	22,84	36,62	5,30	13,78	19,08
Рентабельність власного капіталу	33,55	35,28	56,85	1,72	21,57	23,29
Рентабельність оборотних активів	25,81	43,47	69,33	17,67	25,86	43,52
Рентабельність основних засобів	62,31	60,87	104,18	-1,45	43,32	41,87

Як бачимо з табл. 2.2 всі показники рентабельності протягом аналізованого періоду зросли, що свідчить про зростання ефективності діяльності підприємства. Позитивна динаміка витратних показників рентабельності свідчить про зростання

ефективності виробництва, операційної і звичайної діяльності підприємства. Зростання дохідних показників рентабельності свідчить про підвищення ефективності продажу продукції. Найбільше зростання спостерігається в ресурсних показниках рентабельності, що свідчить про підвищення інвестиційної привабливості підприємства та покращення добробуту власників.

Наступним етапом аналізу фінансового стану підприємства є аналіз ліквідності підприємства.

У короткостроковому періоді критерієм оцінки фінансового стану підприємства являється його ліквідність і платоспроможність. Термін «ліквідний» означає безперешкодне перетворення активів у грошові кошти. Ліквідність вища у того активу, який має найменший час перетворення. Тому, ліквідність підприємства – це його здатність перетворити власні активи в грошові кошти для покриття своїх короткострокових зобов'язань [26, с. 189].

Показники поточної платоспроможності (ліквідності) ПрАТ «Карлсберг Україна» поданні в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Аналіз показників поточної платоспроможності (ліквідності)
підприємства за 2016-2018 рр.**

Показник	Період			Абсолютне відхилення (+/-)			Нормативне значення
	2016	2017	2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1,10	0,97	0,76	-0,12	-0,22	-0,34	0,2-0,35
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,31	1,29	1,17	-0,01	-0,13	-0,14	0,8-1
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,42	1,49	1,48	0,07	-0,01	0,06	1,5-2
Коефіцієнт критичної ліквідності	1,31	1,30	1,17	-0,01	-0,13	-0,14	0,8-1

З табл. 2.3 можна зробити висновок, що майже всі показники ліквідності мають незначну негативну динаміку протягом аналізованого періоду, але не дивлячись на це всі коефіцієнти ліквідності підприємства перевищують

нормативні значення. Дотримання нормативних значень свідчить про те, що підприємство є достатньо платоспроможним у короткостроковому періоді.

Наступним етапом аналізу фінансового стану підприємства є аналіз фінансової стійкості підприємства.

Аналіз фінансової стійкості підприємства становить собою одну з найважливіших характеристик його діяльності та фінансово-економічного достатку, оскільки характеризує результат поточного, фінансового та інвестиційного розвитку, містить потрібну інформацію для інвесторів, а також показує здатність підприємства відповідати за своїми зобов'язаннями. В умовах ринкової економіки фінансова стійкість є основною умовою життєдіяльності підприємства. Фінансова стійкість показує наскільки підприємство є фінансово незалежним щодо володіння і користування своїм майном [25, с. 135].

Показники фінансової стійкості ПрАТ «Карлсберг Україна» наведені в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Аналіз відносних показників фінансової стійкості підприємства за 2016-2018 рр.

Показник	Період			Абсолютне відхилення (+/-)		
	2016	2017	2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,09	1,84	1,81	0,74	-0,03	0,72
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,52	0,65	0,64	0,12	-0,01	0,12
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,52	0,65	0,64	0,12	-0,01	0,12
Коефіцієнт фінансової залежності	0,48	0,35	0,36	-0,12	0,01	-0,12
Коефіцієнт фінансового ризику	0,91	0,54	0,55	-0,37	0,01	-0,36
Коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом	0,30	0,33	0,33	0,03	0,00	0,03

Виходячи з даних табл. 2.4, можна зробити висновок, що протягом аналізованого періоду фінансова стійкість підприємства покращилися, на що

вказує позитивна динаміка майже всіх показників. Зменшення коефіцієнта фінансової залежності та коефіцієнта фінансового ризику вказують на те, що підприємство стало менш залежним від позикових коштів і відповідно покращилася фінансова стійкість підприємства.

Наступним етапом аналізу фінансового стану підприємства є аналіз ділової активності підприємства.

Значною мірою стабільність фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки залежить від його ділової активності, а саме від ділової репутації, рівня виконання плану за ключовими показниками діяльності, рівня ефективності використання ресурсів та стабільності економічного зростання. У фінансовому плані ділова активність підприємства проявляється, передусім, у швидкості обороту його коштів. Аналіз ділової активності проводиться за допомогою визначення рівнів і динаміки різних коефіцієнтів оборотності [18, с. 178].

Показники ділової активності ПрАТ «Карлсберг Україна» наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Аналіз показників ділової активності підприємства за 2016-2018 рр.

Показник	Період			Абсолютне відхилення (+/-)		
	2016	2017	2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
1	2	3	4	5	6	7
1. В частині активів						
Оборотність оборотних активів	1,47	1,87	3,09	0,40	1,22	1,62
Тривалість одного обороту оборотних активів	248,09	195,49	118,10	-52,60	-77,39	-129,99
Оборотність виробничих запасів	11,08	10,82	10,27	-0,27	-0,55	-0,81
Тривалість одного обороту виробничих запасів	32,93	33,75	35,54	0,82	1,79	2,61
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	8,47	10,76	12,63	2,29	1,88	4,16

Продовження табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	5,91	5,89	6,07	-0,02	0,18	0,16
Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	43,09	33,93	28,89	-9,16	-5,04	-14,20
Коефіцієнт обертання грошових коштів	1,97	2,58	5,30	0,61	2,72	3,33
Тривалість одного обороту грошових коштів	185,16	141,64	68,88	-43,52	-72,75	-116,27
Оборотність усіх активів	0,95	1,14	1,63	0,19	0,49	0,67
Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	61,71	61,94	60,10	0,23	-1,84	-1,61
Тривалість одного обороту усіх активів	382,94	320,69	224,21	-62,25	-96,49	-158,74
2. В частині пасивів						
Коефіцієнт обертання власного капіталу	1,52	1,96	2,52	0,44	0,56	1,00
Період окупності власного капіталу	239,47	185,77	144,81	-53,70	-40,95	-94,66
Коефіцієнт обертання інвестованого капіталу	1,52	1,96	2,52	0,44	0,56	1,00
Період окупності інвестованого капіталу	239,47	185,77	144,81	-53,70	-40,95	-94,66
Коефіцієнт обертання робочого капіталу	3,49	6,03	9,43	2,54	3,40	5,94
Період окупності робочого капіталу	104,61	60,56	38,70	-44,05	-21,86	-65,91

Як видно з табл. 2.5 майже всі показники ділової активності підприємства покращилися протягом аналізованого періоду. Збільшення коефіцієнтів обертання призводить відповідно до скорочення періодів обертання. Показник оборотності усіх активів перевищує 1, що свідчить про інтенсивність обертання майна в доході. В частині активів спостерігається незначне скорочення коефіцієнта оборотності виробничих запасів, що свідчить про повільну реалізацію товарів і готової продукції і відповідно спостерігається збільшення тривалості їх обороту.

В частині пасивів спостерігається однаковість коефіцієнтів обертання власного капіталу та коефіцієнта обертання інвестованого капіталу, що свідчить про відсутність залучення підприємством як довгострокового, так і

короткострокового позикового капіталу, а інвестованим капіталом на підприємстві виступає власний капітал.

У цілому можна зробити висновок про зростання ділової активності як в частині активів, так і в частині пасивів.

Отже, фінансовий стан ПрАТ «Карлсберг Україна» протягом 2016-2018 рр. покращився, на що вказує поліпшення всіх аналізованих показників, а саме показників майнового стану, рентабельності, поточної платоспроможності (ліквідності), фінансової стійкості та ділової активності підприємства.

2.3. Аналіз власного і позикового капіталу підприємства

На сьогодні аналіз формування та ефективності використання власного капіталу є досить важливою складових фінансового аналізу, оскільки виступає основним джерелом фінансування діяльності підприємства. На основі результатів цього аналізу керівництво підприємства може зробити багато висновків про діяльність підприємства та прийняти необхідне рішення щодо ефективності та рентабельності різних видів господарської діяльності, достовірності обрання орієнтиру розвитку та прибутковості виробництва [27, с. 53].

Необхідно зазначити, що термін «власний капітал підприємства» означає балансову вартість активів суб'єкта господарювання, яка залишається після вирахування його зобов'язань. Показник власного капіталу є одним з основних індикаторів кредитоспроможності підприємства.

Під час проведення аналізу власного капіталу визначають питому вагу його окремих складових, а також динаміку їх складу та структури за потрібні періоди.

Причиною по елементного розгляду власного капіталу є те, що кожен з складових характеризують правові та інші обмеження підприємства щодо розпорядження власними активами [17, с. 28].

Таблиця 2.6

Аналіз складу, структури та динаміки власного капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна»

Стаття	2016		2017		2018		Абсолютне відхилення (+/-)			Відносне відхилення, %			Структурне відхилення, в.п.		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	2017-2016	2018-2017	2016-2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
Зареєстрований (пайовий) капітал	1022433	34,13	1022433	33,20	1022433	35,60	0	0	0	0	0	0	-0,94	2,40	1,46
Капітал у дооцінках	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Додатковий капітал	54622	1,82	54622	1,77	54622	1,90	0	0	0	0	0	0	-0,05	0,13	0,08
Резервний капітал	153364	5,12	153364	4,98	153364	5,34	0	0	0	0	0	0	-0,14	0,36	0,22
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1764977	58,92	1849417	60,05	1641768	57,16	84440	-207649	-123209	4,78	-11,23	-7,50	1,13	-2,89	-1,76
Неоплачений капітал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вилучений капітал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Власний капітал	2995396	100	3079836	100	2872187	100	84440	-207649	-123209	2,82	-6,74	-4,29	-	-	-

Як бачимо з табл. 2.6 до власного капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна» входять зареєстрований (пайовий капітал), додатковий капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток (непокритий збиток).

Протягом аналізованого періоду власний капітал підприємства скоротився на 4,29% (123209 тис. грн). Зміни у власному капіталі відбулися за рахунок скорочення нерозподіленого прибутку на 7,50% (123209 тис. грн). Щодо інших статей власного капіталу, то зареєстрований (пайовий) капітал, додатковий капітал та резервний капітал, протягом аналізованого періоду залишилися без змін.

Що стосується структурних змін власного капіталу, то протягом аналізованого періоду його структура майже не змінилася. Найбільшу частку у власному капіталі займає нерозподілений прибуток (близько 59% кожного року), зареєстрований капітал займає близько 34%, резервний капітал – близько 5 % і додатковий капітал – близько 2%.

Загалом протягом аналізованого періоду динаміка власного капіталу є циклічною, спостерігається як зростання показника, так і спад.

Наступним етапом аналізу власного капіталу підприємства є оцінка його вартості (табл. 2.7). Оцінка вартості власного капіталу дає можливість отримати додаткову інформацію для прийняття відповідних управлінських рішень на поточний і перспективний період та визначити ефективність діяльності підприємства.

Розрахунок вартості здійснюється за формулою 2.1.

$$Ц_{фз} = \frac{ЧП}{\overline{ВК}} \cdot 100, \quad (2.1)$$

де $Ц_{фз}$ – вартість функціонуючого власного капіталу у звітному періоді, %;

ЧП - сума чистого прибутку, що виплачена власникам підприємства в процесі її розподілу за звітний період;

$\overline{ВК}$ – середня сума власного капіталу підприємства у звітному періоді.

Таблиця 2.7

Вартість власного капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна»

Показник	Роки			Абсолютне відхилення (+/-)		
	2016	2017	2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
Вартість функціонуючого власного капіталу підприємства	30,03	35,77	54,86	5,73	19,10	24,83

Як можемо спостерігати з табл. 2.7 вартість власного капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна» протягом аналізованого періоду зростає і в 2018 р. становить 54,86%. Дане значення вказує на те, що власний капітал є досить дорогим джерелом залучення фінансових ресурсів на підприємстві.

Для здійснення господарської діяльності суб'єкти підприємництва, окрім джерел власного капіталу, використовують позикові кошти. Під позиковим капіталом розуміють грошові кошти або інші майнові цінності, що залучені для фінансування розвитку підприємства на умовах повернення, строковості, платності та цільового використання. Позиковий капітал будь-якого підприємства складається з: довгострокового позикового капіталу (довгострокові зобов'язання і забезпечення) і короткострокового позикового капіталу (поточні зобов'язання і забезпечення) [6, с. 81].

Як видно з табл. 2.8 позиковий капітал досліджуваного підприємства складається лише з поточних зобов'язань і забезпечень. Щодо структури позикових зобов'язань і забезпечень, то найбільшу частку в них займає кредиторська заборгованість: у 2016 р. займала поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками (42,19%) і яка у наступні роки була взагалі відсутня, а у 2017 р. та 2018 р. займала кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (48,53% та 71,85% відповідно). Крім цього значну частку займають поточні забезпечення, але їх частка протягом 2016-2018 рр. скоротилася на 12,57 в.п. і стала становити 8,34% та кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, частка якої зросла на 4,80 в.п. і в 2018 р. стала становити більшу частку ніж поточні забезпечення, а саме 10,46%.

Таблиця 2.8

Аналіз складу, структури та динаміки позикового капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна»

Стаття	2016		2017		2018		Абсолютне відхилення (+/-)			Відносне відхилення, %			Структурне відхилення в.п.		
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%	2017-2016	2018-2017	2016-2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Короткострокові кредити банків	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	742139	27,13	813672	48,53	1139700	71,85	71533	326028	397561	9,64	40,07	34,88	21,40	23,32	44,72
розрахунками з бюджетом	154825	5,66	178927	10,67	165896	10,46	24102	-13031	11071	15,57	-7,28	6,67	5,01	-0,21	4,80
розрахунками з оплати праці	73649	2,69	62422	3,72	109726	6,92	-11227	47304	36077	-15,24	75,78	32,88	1,03	3,19	4,22
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	2981	0,11	615	0,04	707	0,04	-2366	92	-2274	-79,37	14,96	-321,64	-0,07	0,01	-0,06
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1154227	42,19	0	0	0	0	-1154227	0	-1154227	-100	0	0	-42,19	0	-42,19
Поточні забезпечення	572078	20,91	584101	34,83	132290	8,34	12023	-451811	-439788	2,10	-77,35	-332,44	13,92	-26,50	-12,57
Інші поточні зобов'язання	35761	1,31	37032	2,21	37032	2,33	1271	0	1271	3,55	0,00	3,43	0,90	0,13	1,03
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	2735660	100	1676769	100	1586320	100	-1058891	-90449	-1149340	-38,71	-5,39	-72,45	-	-	-
Всього залучених коштів	2735660	100	1676769	100	1586320	100	-1058891	-90449	-1149340	-38,71	-5,39	-72,45	-	-	-

Також протягом періоду спостерігається значне зростання частки кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці на 4,22 в.п. і яка стала становити 6,92%. Щодо короткострокових кредитів, то вони взагалі відсутні в складі поточних зобов'язань і забезпечень.

Загалом протягом періоду спостерігається зменшення поточних зобов'язань і забезпечень підприємства на 72,45% (1149340 тис. грн), на що вплинуло зменшення поточних забезпечень на 332,44% (439788 тис. грн) та кредиторської заборгованості за одержаними авансами на 321,64% (2274 тис. грн).

Оскільки кредиторська заборгованість займає велику частку в позикових коштах підприємства, то необхідно проаналізувати не лише динаміку кредиторської заборгованості, але й оцінити швидкість, з якою підприємство погашає свою кредиторську заборгованість. Окрім оцінки кредиторської заборгованості також необхідно проаналізувати стан розрахунків з кредиторами, що здійснюється за допомогою аналізу якості структури зобов'язань [18, с. 83].

Відповідно до даних табл. 2.9 можна зробити висновок, що підприємство ПрАТ «Карлсберг Україна» протягом аналізованого періоду покращило політику управління розрахунку з кредиторами. На це вказує зростання показника обертання кредиторської заборгованості на 2,54 оберти, що у свою чергу спричинило скорочення періоду розрахунків з кредиторами на 43 дня.

Стосовно якості структури зобов'язань, то протягом аналізованого періоду спостерігається зменшення як коефіцієнту забезпеченості зобов'язань в цілому, так і окремо за його видами, що є позитивною динамікою коефіцієнтів забезпеченості зобов'язань.

Таблиця 2.9

**Аналіз кредиторської заборгованості та якості структури зобов'язань
ПрАТ «Карлсберг Україна»**

Показник	Роки			Абсолютне відхилення (+/-)		
	2016	2017	2018	2017-2016	2018-2017	2016-2018
Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	3,53	3,75	6,07	0,22	2,32	2,54

Продовження табл. 2.9

1	2	3	4	5	6	7
Період обертання кредиторської заборгованості	103	97	60	-6	-37	-43
Загальна забезпеченість зобов'язань	6,44	3,37	2,54	-3,06	-0,83	-3,90
Забезпеченість поточних зобов'язань	6,44	3,37	2,54	-3,06	-0,83	-3,90
Забезпеченість розрахунків з іншими кредиторами	1,75	1,64	1,82	-0,12	0,19	0,07
Забезпеченість розрахунків з державою	0,36	0,36	0,27	0,00	-0,09	-0,09
Забезпеченість внутрішніх розрахунків	2,89	0,13	0,18	-2,76	0,05	-2,71

Оцінка структури зобов'язань свідчить про те, що основним борговим тягарем для підприємства є розрахунки з постачальниками та іншими кредиторами, загальна сума зобов'язань перед якими на кінець 2018 року в 1,82 рази перевищує середньомісячну чисту виручку. Це означає, що повний розрахунок з кредиторами за товари, роботи, послуги можливий не менше, як за 1,82 періоди (місяці). Протягом періоду спостерігається збільшення даного показника, але воно є незначне.

Отже, аналіз власного та позикового капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна» показав, що найбільшу частку в пасиві підприємства займає власний капітал. В структурі позикового капіталу відсутні короткострокові та довгострокові кредити, що свідчить про те, що основним джерелом фінансування підприємства є власний капітал. Аналіз вартості власного капіталу показав, що власний капітал є досить дорогим джерелом фінансування підприємства.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи покращення форм фінансування підприємства

За сучасних умов функціонування вітчизняних підприємств, для яких є характерним зростанням конкуренції на внутрішніх і зовнішніх ринках та підвищення динаміки змін у всіх сферах діяльності, обумовлюється необхідністю удосконалення виробничих процесів, оновлення техніки, впровадження у виробництво якісних видів продукції, реалізації інноваційних проектів. Такі перетворення, безумовно, потребують значних обсягів фінансування.

Як зазначалося, основними джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є власні та залучені кошти. Відповідно до цього виділяють два типи фінансування підприємства: змішане (відповідно до якого фінансові ресурси формуються із власних і позикових коштів у різних співвідношеннях) і повне (відповідно до якого капітал формується лише із власних і прирівняних до них джерел) [28, с. 170].

При аналізі власного і позикового капіталу ПрАТ «Карлсберг Україна» було виявлено, що основною формою фінансування підприємства є власний капітал. Для підприємства застосування власних фінансових ресурсів має низку переваг, зокрема досить значний рівень фінансової незалежності, ліквідності, платоспроможності, та прибутковості завдяки економії на сплаті відсотків за позикою. Разом із позитивними аспектами застосування власного капіталу слід зазначити те, що він дещо обмежує можливості підприємства у залученні додаткових ресурсів у сприятливі періоди економічної кон'юнктури, що означає втрату можливостей розширення діяльності підприємства [29, с. 1073].

Використання позикового капіталу дає можливість підприємству значно розширити обсяги господарської діяльності підприємства, здійснити більш

ефективне використання власного капіталу, прискорити формування різних цільових фондів фінансування, а також підвищити ринкову вартість підприємства. У той же час, завдяки збільшенню частки позикових коштів у загальній сумі капіталу, підприємство значною мірою збільшує рівень фінансового ризику та загрози банкрутства [30].

Проаналізуємо вартість залучення позикових коштів на підприємство ПрАТ «Карлсберг Україна» та порівняємо її з вартість використання власного капіталу, а також проаналізуємо вплив такого залучення на показники середньозважену вартість капіталу та ефект фінансового левериджу. Припустимо, що підприємство залучило додаткові кошти для впровадження нової виробничої лінії за рахунок випуску облігацій.

Сума залучення – 200000 тис. грн.

Строк запозичення – 5 років.

Відсоткова ставка – 14%.

Розрахуємо вартість даного залучення коштів за формулою 3.1.

$$C_{об} = \frac{СК \cdot (1 - П)}{1 - V_{об}}, \quad (3.1)$$

де $C_{об}$ – вартість капіталу, який позичається шляхом випуску облігацій, %;

СК – ставка купонного відсотка облігації, %;

П – діюча ставка податку на прибуток, у вигляді десяткового дробу;

$V_{об}$ – рівень витрат на випуск облігацій відносно загального обсягу випуску.

Витрати для здійснення емісії облігацій наведенні в табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Витрати на емісію облігацій

Найменування витрат	Сума витрат, грн.
Державне мито	0,1% або $200000000 \cdot 0,001 = 200000$
Послуги андерайтера	1000000
Послуги НДУ	20000
Інші фіксовані витрати	40000
Всього	1260000

Отже, $C_{об} = \frac{0,14 \cdot (1-0,18)}{1-0,006} = 0,1155$ або 11,55%.

Наступним розрахуємо ефект фінансового левериджу за формулою 3.2.

$$ЕФЛ = (1 - P_n) \cdot (P_a - C_n) \cdot \frac{ПК}{ВК}, \quad (3.2)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового левериджу;

P_n – діюча ставка податку на прибуток, у вигляді десяткового дробу;

P_a – рентабельність активів валова;

C_n – середня обчислювальна ставка відсотка за позику;

ПК – капітал позичений підприємством;

ВК – капітал, що належить підприємству.

Отже, $ЕФЛ = (1 - 0,18) \cdot (0,69 - 0,14) \cdot \frac{1786320}{2872187} = 0,2796$ або 27,96%

Дане значення показує рівень прибутку, який додатково генерується власним капіталом, тобто при залученні позикових коштів прибутковість власного капіталу становитиме 27,96%. Якщо значення ефекту фінансового левериджу позитивне і зростає, при залученні позикових коштів, то це вказує на ефективність такого залучення, оскільки рентабельність власного капіталу зростає.

Далі розрахуємо середньозважену вартість капіталу, після залучення додаткових коштів, за формулою 3.3.

$$WACC = \sum_{i=1}^m k_i \cdot d_i, \quad (3.3)$$

де $WACC$ – середньозважена вартість капіталу, %;

k_i – вартість і-го джерела фінансування;

d_i – питома вага і-го джерела фінансування у загальній їх сумі.

Отже, $WACC = 0,5486 \cdot 0,93 + 0,1155 \cdot 0,07 = 0,5183$ або 51,83%.

Далі розрахуємо ці ж самі показники до залучення коштів і порівняємо їх в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Зміна показників після залучення позикових коштів

Показник	До залучення	Після залучення	Відхилення
Ефект фінансового левериджу (ЕФЛ), %	24,81	27,96	3,15
Середньозважена вартість капіталу (WACC), %	дорівнювала вартості ВК (54,86)	51,83	-3,03

З табл. 3.2 можна зробити висновок, що залучення позикових коштів позитивно вплине на діяльність підприємства, оскільки призведе до збільшення ефекту фінансового левериджу на 3,15%, що свідчатиме про зростання рентабельності власного капіталу. Також відбудеться зменшення середньозваженої вартості капіталу підприємства на 1,88, що свідчатиме про зменшення середньої ціни, яку платитиме підприємство за використання сукупного капіталу, сформованого з різних джерел.

Розрахуємо показники діяльності підприємства після залучення облігаційної позики (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Основні показники діяльності підприємства після залучення облігаційної позики

Показник	2018	Після залучення облігаційної позики	Відхилення
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	0,33	0,41	0,08
Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами	1,54	1,94	0,40
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,27	0,34	0,07
Індекс постійного активу	0,73	0,80	0,07
Коефіцієнт мобільності	1,12	1,02	-0,10
Коефіцієнт фінансової стійкості	1,81	1,61	-0,20
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,64	0,66	0,02
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,64	0,62	-0,03
Коефіцієнт фінансової залежності	0,36	0,38	0,03
Коефіцієнт фінансового ризику	0,55	0,62	0,07

Як видно з табл. 3.3, залучення облігаційної позики призвело до покращення таких показників, як: забезпечення оборотних активів та запасів власними коштами, маневреності власного капіталу, індексу постійного активу, фінансової стабільності, що є позитивним для діяльності підприємства, оскільки покращилася показники фінансування активів. Однак, як і при будь-якому залученні позикових коштів спостерігається скорочення фінансової стійкості, фінансової незалежності і відповідно зростання фінансової залежності і фінансового ризику.

Таким чином, в результаті залучення позикових коштів зміниться структура капіталу, але дана структура є раціональною для підприємства, оскільки забезпечить зростання рентабельності власного капіталу, зменшення середньої вартості залученого капіталу, а також покращення показників діяльності підприємства.

3.2. Визначення альтернативних форм фінансування підприємства

З огляду на динамічний розвиток економіки виникає для суб'єктів господарювання актуальним є питання пошуку альтернативних джерел фінансування своєї діяльності. Для реалізації конкретних цілей підприємству необхідно здійснити адекватний вибір та розподіл капіталу. Кожне підприємство для здійснення поставлених завдань, потребує капіталу, за допомогою якого буде можливість профінансувати поточні витрати, витрати на розвиток компанії і розширення діяльності. Важливо також пам'ятати, що фінансові рішення, які приймаються управлінським персоналом компанії, вимагають розуміння основних характеристик та функцій капіталу, які визначаються за допомогою різних орієнтирів. До них відносять: структуру капіталу суб'єкта господарювання, яка є відношенням власного та залученого капіталу, джерело походження капіталу або фінансовий період, відповідно до якого визначається, це довгостроковий чи короткостроковий капітал [31].

Як вже було зазначено раніше підприємство ПрАТ «Карлсберг Україна» використовує в своїй діяльності власний капітал як основне джерело фінансування підприємства. Тому альтернативними формами фінансування для даного підприємства можна вважати банківські кредити, випуск облігацій та фінансовий лізинг. Розглянемо детальніше кожне із запропонованих форм фінансування.

Банківський кредит є одним з найдоступніших джерел залучення додаткових фінансових ресурсів для суб'єктів господарювання. До головних переваг використання підприємства банківського кредиту, належать такі [32, с. 195]:

- досить значні можливості залучення, особливо при високому кредитному рейтингу підприємства;
- забезпечення зростання фінансового потенціалу підприємства коли необхідно значно розширити його активи та збільшити темпи росту обсягів господарської діяльності;
- можливість утворювати приріст рентабельності;
- нескладність процесу оформлення угоди.

Водночас разом з позитивними рисами використання банківського кредиту є і негативні, зокрема такі, як:

- зниження фінансової стійкості та платоспроможності;
- зменшення майбутнього прибутку на сплачені відсотки за користування кредитом;
- необхідність надання застави або гарантій. Наприклад, якщо акції виступають об'єктом застави, то у випадку фінансової кризи, до кредиторів може перейти контроль над підприємством;
- залежність вартості залученого капіталу від кон'юнктури фінансового ринку.

Облігації є також досить привабливим фінансовим інструментом, оскільки дозволяють залучати кошти на певний термін і під фіксований процент. Нюансом є те, що скористатись даним інструментом можуть лише досить великі та

фінансово стійкі корпорації, які мають хороший кредитний рейтинг і є відомими на фінансових ринках. У свою чергу випуск корпоративних облігацій несе для підприємства такі переваги [33]:

- можливість відсутності забезпечення і залучення значних сум на тривалий термін під низький відсоток;
- сприяння формуванню публічної кредитної історії;
- можливість гнучкого фінансового планування;
- можливість регулювання розміру боргу через операції купівлі/продажу власних цінних паперів;
- вартість залучення великих сум обходиться дешевше за кредити;
- витрати по випуску облігацій можуть відноситися на собівартість;
- більш розвинений вторинний ринок порівняно з векселями, оскільки не вимагається проведення експертиз щодо правильності та достовірності ланцюга передавальних підписів.

Головними недоліками випуску облігацій є, по-перше, необхідна відкритість, прозорість діяльності підприємства, а, по-друге, недешевий спосіб залучення фінансування для маленьких сум.

Лізинг є досить складним і багатоаспектним економічним явищем, оскільки поєднує в собі операції купівлі-продажу, оренди, кредитування та інвестування підприємницької діяльності. Придбання в лізинг дозволяє підприємству швидко і просто оновити застарілу матеріально-технічну базу, а отже і відновити або збільшити потенціал господарства та покращити якість продукції відповідно до сучасних вимог.

Причиною широкого застосування лізингу є ряд його переваг [34, с. 270]:

- є видом фінансування підприємства, що дозволяє придбати необхідні основні засоби і одночасно не обмежує можливість лізингоодержувача в отриманні банківського кредиту;
- зазвичай не передбачає додаткової застави з боку лізингоодержувача, оскільки лізингодавець залишається власником предмета лізингу і має на нього всі права;

- традиційні лізингові операції передбачають невелику суму початкового (авансового) платежу та фіксовані розміри наступних лізингових платежів;

- професійні лізингові компанії можуть надавати лізингоодержувачам значно дешевші послуги порівняно з банками, оскільки економлять кошти на великій кількості операцій при закупівлі обладнання в одних і тих самих постачальників/виробників;

Окрім переваг є і недоліки даної форми фінансування:

- підготовка фінансової лізингової угоди може забирати більше часу, ніж підготовка контракту на купівлю;

- можуть бути більш високі адміністративні витрати, через це вважають, що лише за наявності деяких податкових пільг, ціна лізингу може дорівнювати ціні позики або бути нижчою;

- об'єкт лізингу стає застарілим в наслідок науково-технічного прогресу, а під час фінансового лізингу платежі оренди продовжуються допоки не закінчиться угода.

Також розглянемо одне з специфічних форм фінансування підприємства, а саме мезонінне фінансування.

Під мезонінним фінансуванням (Mezzanine Financing) розуміють проміжний рівень фінансування між позичковим і власним капіталом. Мезонінне фінансування у науково-практичній літературі позначається також як гібрид боргового та дольового (акціонерного) фінансування. Аналіз відповідної літератури свідчить про відсутність уніфікованого визначення мезонінного капіталу. В деяких вітчизняних джерелах дана форма фінансування позначається як «проміжне фінансування». У більшості випадків мова йде про сукупність гібридних інструментів формування капіталу подвійного походження, які за своїми характеристиками знаходяться на межі власного та позиченого капіталу. Найбільш відомими інструментами мезонінного фінансування є своп «борг–власність», субординовані кредити, партисипативні кредити, привілейовані акції, конвертовані облігації, права участі в прибутках. У разі мезонінного фінансування інвестори несуть більш високі ризики порівняно з борговим фінансуванням, однак

нижчий рівень ризиків порівняно з традиційним придбанням корпоративних прав [35, с. 114].

Слід відзначити, що мезонінне фінансування є одним з новітніх інструментів залучення коштів і тільки набуває поширення у міжнародній практиці фінансового менеджменту. Так, відповідно до результатів дослідження компанії KPMG, у Швейцарії для забезпечення ліквідності більшість підприємств вдаються до реалізації такого комплексу фінансових заходів: 72% – оптимізують оборотні активи; 32% – активно використовують кредиторську заборгованість; 17% – залучають додаткові кредити; 8% – збільшують статутний та власний капітал; 2% – використовують інструменти мезонінного фінансування [35, с. 113].

Незважаючи на те що мезонінне фінансування у кінцевому рахунку передбачає збільшення власного капіталу, при цьому інвестори безпосередньо не вкладають кошти у статутний капітал чи інші статті власного капіталу. Зазвичай кошти спочатку надаються на умовах позики, при цьому інвестор отримує право на придбання корпоративних прав на заздалегідь визначених умовах. Інакше кажучи, капіталодавці не відразу заходять у статутний капітал підприємств, а лише надають необхідні ресурси через інструменти боргового фінансування з одночасним отриманням опціону на право придбання певної частки корпоративних прав (акцій) у майбутньому на наперед визначених умовах. Преваги для інвесторів за мезонінного фінансування забезпечуються при розподілі виручки від ліквідації (у разі можливого банкрутства об'єкта фінансування) та завдяки опціонному праву на придбання корпоративних прав (отримання прибутку) у майбутньому.

Відповідно до природи гібридного фінансування, можна сформулювати таку закономірність: чим ближче інструмент мезонінного фінансування до інструментів залучення позикового капіталу, тим менший ризик та нижча дохідність, і навпаки, чим ближче відповідний інструмент до власного капіталу, тим більш ризиковим та прибутковим він буде.

В Україні інструменти мезонінного фінансування мало поширенні, оскільки існує неврегульованість юридичних питань щодо обігу інструментів мезонінного

фінансування, недостатність інформації щодо специфіки функціонування галузей, що потребують даного виду фінансування, відсутність досвіду проведення подібних операцій та відсутність нормативно-правового забезпечення функціонування мезонінних фондів [35, с. 115].

Отже, альтернативними формами фінансування підприємства є банківський кредит, облігаційна позика, лізинг, а також мезонінне фінансування. Кожна з форм має свої переваги і недоліки, тому при виборі однієї з них, необхідно детально вивчати особливості кожної.

3.3. Впровадження інвестиційного проекту з метою диверсифікації діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна»

За останні роки прискорення темпів науково-технічного прогресу, збільшення конкуренції, фінансова криза, різко загострюють проблему підвищення конкурентоспроможності товаровиробників, проблеми пошуку і реалізації конкурентних переваг. Тому динамічні зміни умов і середовище господарювання потребують постійного вдосконалення і оновлення асортименту продукції, а також технологій її виробництва та просування на ринку. За таких умов товаровиробники, прагнучи утриматися та вижити на ринку, повинні мати в своєму асортименті, як мінімум, кілька різновидів продукції, що знаходяться на різних етапах життєвого циклу і взаємно доповнюють один одного, тобто диверсифікувати продукцію [36, с. 18].

У господарській практиці може бути запропонована велика кількість стратегічних варіантів розвитку та зростання підприємств за ринкових умов. Однією з таких альтернатив і є диверсифікація.

Диверсифікація пов'язана із різноманітністю застосування товарів, що виробляється підприємством, і робить ефективним функціонування підприємства загалом, незалежною від життєвого циклу окремого товару, вирішуючи не стільки завдання виживання компанії, скільки забезпечення стійкого поетапного зростання. Якщо товари підприємства мають дуже вузьке

застосування, то вона є спеціалізованими; якщо вони знаходять різноманітне застосування, то це – диверсифікована компанія [37, с. 101].

З метою диверсифікації діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна» розробимо інвестиційний проект та визначимо доцільність такого інвестування. Метою даного проекту буде впровадження нової виробничої лінії, для виробництва нового виду продукції.

Умови інвестиційного проекту:

Сума залучення – 130 млн. грн.

Строк залучення – 5 років.

Ставка дисконту – 16%.

Надходження за даним проектом наведені в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Надходження за інвестиційним проектом, млн. грн.

Надходження (за роками), млн. грн.				
1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік
-130	65	70	95	80

Щоб визначити доцільність такого інвестування для початку сформуємо табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Дані для розрахунку показників доцільності інвестування

Рік	Індекс року	Надходження	Витрати	Чисті вигоди (3)-(4)	Коефіцієнт дисконтування при $r=16\%$	Дисконтовані чисті вигоди (5)*(6)
1	2	3	4	5	6	7
1	0	0	130	-130	1,000	-130
2	1	65	0	65	0,862	56,03
3	2	70	0	70	0,743	52,02
4	3	95	0	95	0,641	60,86
5	4	80	0	80	0,552	44,18
Σ		310	130	180	-	83,10

Сформована таблиця готова до здійснення розрахунків оцінки доцільності інвестицій.

Визначимо середню ставку доходу (ARR) за формулою 3.4.

$$ARR = \frac{\frac{\sum_{t=1}^n CF_t}{n}}{\frac{1}{2}I_0}, \quad (3.4)$$

де CF_t – грошові надходження від освоєння інвестицій за відповідний період t ;

I_0 – сума початкових інвестицій;

t – кількість періодів отримання грошових надходжень (інвестиційний цикл),
 $= 1, \dots, n$.

Цей метод оцінки доцільності інвестицій найдавніший. Основна його ідея полягає в тому, щоб порівняти чисті доходи з початковою вартістю проекту. Це простий бухгалтерський засіб, який показує прибутковість проекту.

Отже, за даним проектом:

$$ARR = \frac{\frac{65+70+95+80}{4}}{\frac{130}{2}} = 1,19,$$

це означає, що даний проект забезпечує 0,19 грн. віддачі на кожну 1 грн., вкладену в проект.

Далі визначимо звичайний (простий) період окупності (PP). Період окупності – це кількість років, за які відшкодовуються початкові інвестиції. Якщо цей період влаштовує фірму, то проект схвалюється.

Для розрахунку даного показника потрібно доповнити базову таблицю додатковою колонкою «Чисті вигоди накопичувальним підсумком, у.о.», для розрахунку PP точним методом (табл.3.6).

З табл. 3.6, колонки 4 видно, що початкові витрати проекту скуповується за рахунок надходжень 2-го року експлуатації об'єкту проекту. Таким чином термін окупності проекту становить 1 рік і певна кількість відповідних періодів другого року. Для точного розрахунку знайдемо частку залишку неокуплених інвестицій у загальному обсязі вигод періоду, в якому вони окупляться, тобто частку 65 млн. грн. в 70 млн. грн. Отже, період окупності даного проекту буде становити 1,93 роки, або 23 місяці, або 100,4 тижні, або 705 днів.

Дані для розрахунку РР

Рік	Індекс року	Чисті вигоди	Чисті вигоди, наростаючим підсумком
1	2	3	4
1	0	-130	-130
2	1	65	-130 + 65 = -65
3	2	70	-65 + 70 = 5
4	3	95	5 + 95 = 100
5	4	80	100 + 80 = 180
	Σ	180	

Наступним визначимо індекс прибутковості (PI). Індекс прибутковості – це метод, що порівнює теперішню вартість майбутніх грошових потоків з початковими інвестиціями. Для визначення даного показника потрібно суму дисконтованих надходжень поділити на суму початкових інвестицій (формула 3.5).

$$PI = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+r)^t}}{I_0}, \quad (3.5)$$

де CF – грошові надходження від освоєння інвестицій за відповідний період;

r – ставка дисконту у відносних величинах;

I_0 – сума початкових інвестицій;

t – кількість періодів отримання грошових надходжень.

Отже:

$$PI = \frac{56,03 + 52,02 + 60,86 + 44,18}{130} = 1,64,$$

це означає, що на кожен вкладений 1 грн. інвестицій чиста дисконтована віддача становить 0,64 грн.

Далі розрахуємо дисконтований період окупності проекту (DPP). Більш точне значення періоду окупності можна отримати, використовуючи цей показник.

Методика розрахунку даного показника аналогічна методиці розрахунку звичайного (простого) періоду окупності (PP). Відмінність полягає лише у вихідних даних, на основі яких здійснюється розрахунок, тобто до розрахунку приймаються не значення чистих вигод як для PP, а дисконтовані чисті вигоди. Вся інша процедура залишається без змін (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Дані для розрахунку DPP

Рік	Індекс року	Дисконтовані чисті вигоди	Дисконтовані чисті вигоди, наростаючим підсумком
1	2	3	4
1	0	-130,00	-130,00
2	1	56,03	-130+56,03=-73,97
3	2	52,02	-73,97+52,02=-21,94
4	3	60,86	-21,94+60,86=38,92
5	4	44,18	38,92+44,18=83,10
	Σ	83,10	

З табл. 3.7, колонки 4 видно, що початкові витрати проекту скуповуються за рахунок дисконтованих чистих вигод 3-го року експлуатації об'єкта проекту. Таким чином дисконтований період окупності проекту становить 2 роки і певна частка тривалості третього року. Для точного розрахунку знайдемо цю частку залишку неокуплених інвестицій у загальному обсязі дисконтованих чистих вигод періоду, в якому вони окупляться, тобто частку 21,94 млн. грн. в 60,86 млн. грн.

Отже, для даного проекту дисконтований період окупності буде дорівнювати: 2,36 років, тобто 28 місяців, або 122,7 тижнів. Як бачимо для даного проекту значення $DPP > PP$. Це не дивно, адже до розрахунку взяті теперішні вартості майбутніх вигод, отримані від реалізації проекту.

Далі розрахуємо чисту теперішню вартість проекту (NPV). Якщо теперішня вартість майбутніх грошових потоків від проекту вища за його початкову вартість, проект слід реалізовувати. Якщо повернутися до розрахунків, наведених у базовій таблиці 3.5, то побачимо, що NPV є нічим іншим як сумою по колонці «Дисконтовані чисті вигоди». Така логіка абсолютно вірна, оскільки спрощено NPV – це різниця між загальним обсягом дисконтованих чистих вигод за весь

період експлуатації об'єкту проекту та початковими інвестиціями у проект. Отже, NPV даного проекту дорівнюватиме 83,1млн. грн.

Наступним і останнім кроком є розрахунок внутрішньої норми прибутку (IRR). Ця методика по суті є визначенням міри прибутковості проекту. Це така ставка дисконту, за якої теперішня вартість грошових потоків дорівнює початковим інвестиціям. Тобто – це дисконтна ставка, за якої NPV=0. Ставка, нижче якої проекти відхиляються, називається граничною ставкою, крайньою або необхідною. Якщо IRR вище граничної ставки, проект рекомендується до реалізації. Отже, IRR визначається як дисконтна ставка r , яка прирівнює теперішню вартість очікуваних грошових надходжень по проекту та теперішню вартість очікуваних необхідних витрат.

Оскільки для розрахунку IRR необхідно здійснювати підбір ставок дисконту методом поетапної ітерації, для полегшення процедури визначення показника IRR на практиці скористаємося формулою 3.6.

$$IRR = r_1 + \frac{NPV_1 \cdot (r_2 - r_1)}{NPV_1 - NPV_2}, \quad (3.6)$$

де r_1 – ставка дисконту, за якої NPV>0;

r_2 – ставка дисконту, за якої NPV<0;

NPV_1 – таке значення NPV>0;

NPV_2 – таке значення NPV<0.

Представимо розрахунки у вигляді таблиці 3.8 та підставимо отриманні значення у дану формулу:

$$IRR = 16 + \frac{83,10 \cdot (100 - 16)}{83,10 - (-63,125)} = 63,74\%$$

Отже, прибутковість даного проекту становить 63,74%.

Таблиця 3.8

Дані для розрахунку IRR

Індекс року	Чисті вигоди	Коефіцієнт дисконтування при $r=16\%$	Дисконтовані чисті вигоди	Коефіцієнт дисконтування при $r=100\%$	Дисконтовані чисті вигоди (2)*(5)
1	2	3	4	5	6
0	-130	1,000	-130,00	1	-130

Продовження табл. 3.8

1	65	0,862	56,03	0,5	32,5
2	70	0,743	52,02	0,25	17,5
3	95	0,641	60,86	0,125	11,875
4	80	0,552	44,18	0,0625	5
Σ		-	83,10		-63,125

Після проведення розрахунків можна зробити висновок, що даний інвестиційний проект є доцільним, оскільки індекс прибутковості більше 1 ($PI=1,64$), чиста теперішня вартість проекту більше 0 ($NPV = +83,1$ млн. грн.), період окупності даного проекту становитиме близько 2-х років та прибутковість проекту становитиме 63,74%.

ВИСНОВКИ

Формування фінансових ресурсів є важливою складовою діяльності підприємства, особливо при зростанні конкурентного середовища. Вдало залучені форми фінансування дають підприємству можливість проводити ефективну діяльність з найменшими фінансовими витратами, що є так важливо для власників.

1. Визначено сутність форм фінансування підприємства. Здійснення фінансової діяльності на підприємстві передбачає організацію оптимальної структури капіталу, за допомогою різноманітних форм фінансування. Під формами фінансування розуміють певний вид залучення капіталу на підприємство. Різноманітність форм фінансування здебільшого класифікують за ознаками. Залежно від цілей фінансування виокремлюють такі форми: фінансування при заснуванні підприємства; фінансування на розширення діяльності; рефінансування; фінансування відновлення платоспроможності. Відповідно до джерел надходження капіталу виокремлюють зовнішні і внутрішні форми фінансування. В залежності від правового статусу капіталодавців розрізняють власний та позиковий капітал. Відповідно до впливу на актив та пасив балансу виокремлюють форми, які збільшують або зменшують баланс і форми, які вносять зміни як в актив так і в пасив балансу. Всі форми фінансування пов'язані між собою, але в той час мають свої особливості, тому при виборі необхідної форми використовують різноманітні критерії.

2. Визначено внутрішні та зовнішні джерела фінансування підприємства. Джерела фінансування підприємства поділяють на внутрішні та зовнішні. Існує два підходи щодо визначення внутрішніх джерел. Перший підхід зорієнтований на метод нарахування, відповідно до якого внутрішніми джерелами є чистий прибуток, амортизаційні відрахування і забезпечення. За допомогою чистого прибутку здійснюється самофінансування підприємства, яке може бути відкрите та приховане. Амортизаційні відрахування надходять у складі виручки від

реалізації і накопичуються для відновлення основних засобів в майбутньому. Забезпечення (резерви) створюються підприємством з власного розсуду для покриття збитків в майбутньому. Другий підхід – на касовий метод, відповідно до якого внутрішніми джерелами фінансування є операційний чистий грошовий потік (Cash Flow) та суми вхідних грошових надходжень в рамках інвестиційної діяльності. До зовнішніх джерел відносять позиковий капітал та додаткові внески засновників та учасників. Позиковий капітал складається з довгострокових і поточних (короткострокових) зобов'язань, які в свою чергу формуються з різних видів залучення капіталу.

3. Вивчено методичні підходи щодо використання різних форм фінансування підприємства. При виборі необхідних форм фінансування, підприємство здійснює аналіз структури та вартості наявного капіталу, щоб зробити висновки про те, яка б форма фінансування покращила як структуру капіталу так і середню вартість залучення капіталу. Оцінка вартості капіталу здійснюється за допомогою необхідних формул і в три етапи. Перше оцінюють вартість окремих елементів власного капіталу підприємства, далі оцінюють вартість окремих елементів позичкового капіталу, що залучається підприємством і останнім етапом є оцінка середньозваженої вартості капіталу. При залученні додаткових коштів відповідно змінюється середня вартість користування капіталом і на основі цих змін підприємство робить висновки про доцільність залучення капіталу тією чи іншою формою фінансування. При залученні позикових коштів важливим показником є ефект фінансового левериджу, який показує наскільки доцільно залучати позикові кошти, тобто як дане залучення вплине на рентабельність власного капіталу.

4. Здійснено оцінку фінансового стану підприємства. Аналіз показників фінансового стану ПрАТ «Карлсберг Україна» показав, що підприємство протягом аналізованого періоду покращило показники своєї діяльності. Показники майнового стану показали незначне погіршення стану основних засобів, але ефективність їх використання покращилася. Показники рентабельності показали зростання ефективності діяльності підприємства.

Показники ліквідності показали про платоспроможність підприємства в короткостроковому періоді, хоча значення трохи і скоротилися, але перевищують нормативні показники. Показники фінансової стійкості показали що підприємство стало менш залежним від позикових коштів і відповідно стало більш стійким. Показники ділової активності показали зростання даної характеристики.

5. Проведено аналіз власного і позикового капіталу підприємства. Аналіз структури власного капіталу показав, що основними його складовими є зареєстрований (пайовий капітал), додатковий капітал, резервний капітал та нерозподілений прибуток (непокритий збиток), який і займає найбільшу частку. Зміни показника власного капіталу відбуваються лише за рахунок нерозподіленого прибутку, всі інші складові залишаються сталими. Вартість використання власного капіталу з кожним роком зростає. В структурі позикового капіталу найбільшу частку займає кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги. Довгострокові та короткострокові зобов'язання в структурі позикового капіталу відсутні, що вказує на те що основною формою фінансування є власний капітал підприємства.

6. Визначено шляхи покращення форм фінансування підприємства. Фінансування підприємства лише за рахунок власного капіталу має як переваги так і недоліки. Перевагами є незалежність підприємства від кредиторів, від переплати відсотків за користування кредитом, а також наявність достатнього рівня фінансової стійкості, незалежності, платоспроможності. Недоліком є обмеження підприємства у залученні вигідних додаткових ресурсів для розширення діяльності підприємства. Залучення позикового капіталу в діяльність ПрАТ «Карлсберг Україна» призведе до зниження середньозваженої вартості капіталу та до збільшення ефекту фінансового левериджу, а саме до збільшення рентабельності власного капіталу.

7. Визначено альтернативні форми фінансування підприємства. Для досліджуваного підприємства альтернативними джерелами фінансування можуть бути: банківські кредити, випуск облігацій, фінансовий лізинг, а також мезонінне фінансування, що є один із специфічних форм залучення коштів. Кожна із

запропонованих форм має як переваги так і недоліки. Перевагами банківського кредиту можна вважати значні можливості залучення коштів при високому кредитному рейтингу, легкий процес оформлення угоди. Недоліками є необхідність застави, сплата відсотків за користування кредитом, зменшення фінансової незалежності. Перевагами випуску облігацій є можливість залучення значних сум на довгий період, формування публічної кредитної історії, вартість залучення великих сум є дешевшою ніж банківського кредиту. Недоліками є необхідність прозорої діяльності підприємства і висока вартість залучення невеликих сум. До переваг лізингу можна віднести відсутність застави, невелика сума авансованого платежу, дешевші послуги порівняно з банками. Недоліками лізингу є більш високі адміністративні витрати, платежі здійснюються до завершення угоди не дивлячись на старіння об'єкта лізингу, підготування угоди потребує більше часу. Мезонінне фінансування вважають гібридним інструментом формування капіталу, яке відбувається за рахунок як власного так і позиченого капіталу. Дане фінансування набуває поширення закордоном. В Україні таке фінансування є новим і мало поширеним, оскільки відсутні необхідні законодавчі акти, недостатньо інформації щодо потрібності даного виду фінансування, а також відсутність досвіду.

8. Впроваджено інвестиційний проект з метою диверсифікації діяльності ПрАТ «Карлсберг Україна». Для впровадження виробничої лінії було запропоновано інвестиційний проект. Розрахунок показників ефективності залучення показав, що інвестиційний проект є доцільним для впровадження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1«Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] [затв. наказом Міністерства фінансів України від 7 лютого 2013 р.] - Режим доступу: <http://buhgalter911.com/Res/NPSBO/NPSBO1.aspx>
2. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. Посібник / Терещенко О. О. – К.: КНЕУ, 2003. – 554 с.
3. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. 2-ге вид., перероб. та допов. Навч. пос. / Філіна. Г. І. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 320 с.
4. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: підручник / Л. О.Омелянович, О. В.Чайковська, Г. Є.Долматова та ін.; за ред. Л. О.Омелянович. – 3-тє вид., переробл. і доповн. – К.:Знання, 2011 – 231 с.
5. Національні фінанси: Підручник / Грушко В.І., Наконечна О.С., Чумаченко О.Г. – К.: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 660 с.
6. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / Г. І. Філіна. – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. – 424 с.
7. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва [Електронний ресурс]: конспект лекцій для студентів спеціальності 072, «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форм навчання, освітній ступень «бакалавр» / К. В. Багацька. – К.: НУХТ, 2016. – 183 с.
8. Управління корпоративними фінансами: Навчальний посібник / Н.М. Дєєва, В.Я. Олійник, Т.Ф. Григораш та ін.; За наук. редакцією Н.М. Дєєвої. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2006. – 198 с.
9. Форми та джерела фінансування підприємств / Свідерська І. М., Тимошенко Д.В. // Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана. – 2016.

10. Основи фінансової діяльності підприємства: Навч. Посібник / Дорогань В.К., Томілін О.О., Гаврилова О.А. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2008. – 259 с.
11. Джерела формування фінансових ресурсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mirznani.com/a/237664-4/organizatsiya-ta-metodologiya-upravlnnya-fnansovimi-resursami-pdprimstva-4/>
12. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / О. М. Кравчук, В. П. Лещук. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 508 с.
13. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч.-метод. Посібник / Спасів Н.Я., Лосєва М.С., Дітчук Н.О., Маринчак Л.Р. – Тернопіль: ТАЙП, 2013 – 150 с.
14. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : конспект лекцій / укладачі: П. М. Рубанов, М. Ю. Абрамчук, Л. Л. Гриценко, С. В. Похилько. – Суми: Сумський державний університет, 2016. – 152 с.
15. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навчальний посібник / В.Я. Олійник, Н.І. Шевченко, В.В. Даценко, І.В. Дем'яненко. – Дніпропетровськ: ДДФА, 2012. – 282 с.
16. Корпоративні фінанси [Електронний ресурс]: конспект лекцій для здобув. освітнього ступеня «бакалавр» спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форм навч. / Н.І. Климаш – К.: НУХТ, 2019. – 124 с.
17. Капітал підприємства: формування та використання [Текст] : курс лекцій для студентів ступеня «бакалавр» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі ; С.В. Волошина. – Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2017. – 59 с.
18. Фінансовий аналіз: Підручник / Багацька К.В., Говорушко Т.А., Шеремет О.О. – К., 2014. – с. 320 с.
19. Корпоративні фінанси (зарубіжний досвід і вітчизняна практика): Навч. посіб. / Грідчина М. В. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2002. — 232 с.

20. Carlsberg Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Carlsberg_Ukraine
21. Головна сторінка Carlsberg Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://carlsbergukraine.com/kompan-ya/pro-nas/v-ta-mo-v-carlsberg-ukraine/>
22. Напрями діяльності Carlsberg Group [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://carlsbergukraine.com/kompan-ya/pro-nas/fond-carlsberg/#%D0%BC%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BC%D0%B0%D0%B9%D0%B1%D1%83%D1%82%D0%BD%D1%8C%D0%BE%D0%B3%D0%BE>
23. Річний звіт 2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://carlsbergukraine.com/kompan-ya/akts-oneram/>
24. Пивна справа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ru/publication/100008446-pivna-sprava>
25. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль: ТНЕУ, – 2016 – 304 с.
26. Фінансовий аналіз. Підручник / Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
27. Капітал підприємства: сутність та аналіз формування і використання / Пономарьов Д.Е. // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. - №5.
28. Оптимізація структури фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах / Дропа Я. Б. // Бізнесінформ. – 2016. - №12.
29. Формування фінансових ресурсів підприємств України / Григораш О.В., Таран Н.О., Жданова О.М. // Економіка і суспільство. – 2017. - №13.
30. Джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naub.oa.edu.ua/2014/dzherela-formuvannya-ta-napryamy-vykorystannya-finansovyh-resursiv-pidpryjemstva/>
31. Зовнішні джерела фінансування діяльності підприємств: облікові засади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/716.pdf>

32. Аналіз особливостей залучення вітчизняними підприємствами банківських кредитів / Яструбецька Л.С., Баб'як Я.Б // Молодий вчений. – 2015. - №12(27).

33. Облігаційні позики як джерело фінансування інвестиційних потреб підприємств торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/295909735_Obligacijni_poziki_ak_dzerelo_finansuvanna_investicijnih_potreb_pidpriemstv_torgivli

34. Лізингові компанії на ринку капіталів: проблемні аспекти / Мухін П.О. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2015. – Випуск 2 (57).

35. Фінансування підприємств у період фінансової кризи: альтернативні рішення / Павловський С.В. // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – Випуск 17.

36. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах / М. М. Скоробогатов, О. І. Куцерубова // Економічний вісник Донбасу. – 2011. - №3(25).

37. Диверсифікація діяльності підприємств як чинник їх економічного зростання / Івченко Л. // Інститут бухгалтерського обліку. Міжнародний збірник наукових праць. – 2016. – Випуск 1.

Додаток А

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Територія ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ПИВА

Середня кількість працівників 1491

Одиниця виміру : тис. грн.

Адреса 69076 Запорізька область Хортицький район місто Запоріжжя вулиця Василя Стуса, будинок 6, т.(061) 228-11-99

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2016	12	31
00377511		
2310137300		
112		
11.05		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2016 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	23188	25945
первісна вартість	1001	86193	98694
накопичена амортизація	1002	63005	72749
Незавершені капітальні інвестиції	1005	34404	84226
Основні засоби	1010	1635130	1515285
первісна вартість	1011	3856401	3938497
знос	1012	2221271	2423212
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	80862	21936
інші фінансові інвестиції	1035	8	8
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	7370
Відстрочені податкові активи	1045	158709	182236
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	1932301	1837006
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	227314	318760
Виробничі запаси	1101	138276	158626
Незавершене виробництво	1102	20019	19045
Готова продукція	1103	66203	137964
Товари	1104	2816	3125
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	459208	448324
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	30653	25063
з бюджетом	1135	93757	40915
у тому числі з податку на прибуток	1136	93757	40915
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	10269	13785
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	39840	42463

Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	2174306	3000889
Витрати майбутніх періодів	1170	3531	3851
Інші оборотні активи	1190	1081	--
Усього за розділом II	1195	3039959	3894050
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	4972260	5731056

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	54622	54622
Резервний капітал	1415	153364	153364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2467415	1764977
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	3697834	2995396
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	—	—
Усього за розділом II	1595	—	—
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	559061	742139
розрахунками з бюджетом	1620	159583	154825
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	--	--
розрахунками з оплати праці	1630	35540	73649
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	4502	2981
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	--	1154227
Поточні забезпечення	1660	486229	572078
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	29511	35761
Усього за розділом III	1695	1274426	2735660
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	4972260	5731056

Генеральний директор

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Додаток Б

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2016	12	31
00377511		

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2016 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5100881	4580156
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3026140)	(2925530)
Валовий: прибуток	2090	2074741	1654626
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	61902	43761
Адміністративні витрати	2130	(199769)	(155530)
Витрати на збут	2150	(973691)	(896813)
Інші операційні витрати	2180	(18942)	(6357)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	944241	639687
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	259772	442666
Інші доходи	2240	28867	43788
Фінансові витрати	2250	(1359)	(1910)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(2967)	(40996)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1228554	1083235
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-223529	-157538
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1005025	925697
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--

Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1005025	925697

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2811295	2636128
Витрати на оплату праці	2505	322614	257612
Відрахування на соціальні заходи	2510	57560	77396
Амортизація	2515	302494	297814
Інші операційні витрати	2520	724579	715281
Разом	2550	4218542	3984231

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.98297400	0.90538650
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.98297400	0.90538650
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1.67000000	0.31000000

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток В

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАРЛСБЕРГ
УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2016	12	31
00377511		

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2016 рік**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:	3000	8170525	6712494
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
Повернення податків і зборів	3005	--	--
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	41	1249
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	192967	103450
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	2	--
Надходження від операційної оренди	3040	371	703
Інші надходження	3095	19	38
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(4152321)	(3858434)
Праці	3105	(243251)	(193625)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(60894)	(90436)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2268989)	(1374184)
Зобов'язання з податку на прибуток	3116	(202944)	(218424)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(622797)	(359588)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(1443248)	(796172)
Інші витрачання	3190	(216845)	(275057)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1421625	1026198
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:	3200	--	--
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3205	13000	24549
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	--	--
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Інші надходження	3250	58926	--
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(--)	(--)
необоротних активів	3260	(235234)	(245283)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-163308	-220734
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:	3300	--	--
Власного капіталу			
Отримання позик	3305	--	--
Інші надходження	3340	--	--
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(--)	(--)
Погашення позик	3350	--	--

Сплату дивідендів	3355	(551578)	(316624)
Інші платежі	3390	(25)	(1046)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-551603	-317670
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	706714	487794
Залишок коштів на початок року	3405	2174306	1243965
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	119869	442547
Залишок коштів на кінець року	3415	3000889	2174306

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток Г

Підприємство ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2016	12	31
00377511		

Звіт про власний капітал
за 2016 рік

Форма № 4

Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	1022433	--	54622	153364	2467415	--	--	3697834
Коригування: Зміна облікової політики	4005	--	--	--	--	--	--	--	--
Виправлення помилок	4010	--	--	--	--	--	--	--	--
Інші зміни	4090	--	--	--	--	--	--	--	--
Скоригований залишок на початок року	4095	1022433	--	54622	153364	2467415	--	--	3697834
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	--	--	--	--	1005025	--	--	1005025
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	--	--	--	--	--	--	--	--
Розподіл прибутку: Виплати власникам (дивіденди)	4200	--	--	--	--	-1707463	--	--	-1707463
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	--	--	--	--	--	--	--	--
Відрахування до резервного капіталу	4210	--	--	--	--	--	--	--	--
Внески учасників : Внески до капіталу	4240	--	--	--	--	--	--	--	--
Погашення заборгованості з капіталу	4245	--	--	--	--	--	--	--	--
Вилучення капіталу : Викуп акцій (часток)	4260	--	--	--	--	--	--	--	--
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	--	--	--	--	--	--	--	--
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	--	--	--	--	--	--	--	--
Вилучення частки в капіталі	4275	--	--	--	--	--	--	--	--
Інші зміни в капіталі	4290	--	--	--	--	--	--	--	--
Разом змін у капіталі	4295	--	--	--	--	-702438	--	--	-702438
Залишок на кінець року	4300	1022433	--	54622	153364	1764977	--	--	2995396

Додаток Д

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Територія ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ПИВА

Середня кількість працівників 1457

Одиниця виміру : тис. грн.

Адреса 69076 Запорізька область Хортицький район місто Запоріжжя вулиця Василя Стуса, будинок 6, т.(061) 228-11-99

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

за КОАТУУ
за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2017	12	31
00377511		
2310137300		
230		
11.05		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2017 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	25945	27714
первісна вартість	1001	98694	111394
накопичена амортизація	1002	72749	83680
Незавершені капітальні інвестиції	1005	84226	93320
Основні засоби	1010	1515285	1920744
первісна вартість	1011	3938497	4566679
знос	1012	2423212	2645935
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	21936	21936
інші фінансові інвестиції	1035	8	8
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	7370	2098
Відстрочені податкові активи	1045	182236	191821
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	1837006	2257641
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	318760	324712
Виробничі запаси	1101	158626	134969
Незавершене виробництво	1102	19045	32737
Готова продукція	1103	137964	155413
Товари	1104	3125	1593
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	448324	487714
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	25063	29474
з бюджетом	1135	40915	17050
у тому числі з податку на прибуток	1136	40915	17050
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	13785	3252
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	42463	1527
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--

Гроші та їх еквіваленти	1165	3000889	1631139
Витрати майбутніх періодів	1170	3851	4001
Інші оборотні активи	1190	--	95
Усього за розділом II	1195	3894050	2498964
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	5731056	4756605

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	54622	54622
Резервний капітал	1415	153364	153364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1764977	1849417
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	2995396	3079836
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	---	---
Усього за розділом II	1595	---	---
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	742139	813672
розрахунками з бюджетом	1620	154825	178927
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	--	--
розрахунками з оплати праці	1630	73649	62422
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	2981	615
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1154227	--
Поточні забезпечення	1660	572078	584101
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	35761	37032
Усього за розділом III	1695	2735660	1676769
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	5731056	4756605

Додаток Е

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2017	12	31
00377511		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2017 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6012007	5100881
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(3479625)	(3026140)
Валовий: прибуток	2090	2532382	2074741
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	50463	61902
Адміністративні витрати	2130	(218413)	(199769)
Витрати на збут	2150	(1155447)	(973691)
Інші операційні витрати	2180	(39919)	(18942)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1169066	944241
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	131628	259772
Інші доходи	2240	46475	28867
Фінансові витрати	2250	(1601)	(1359)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(2059)	(2967)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1343509	1228554
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-257085	-223529
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1086424	1005025
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--

Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1086424	1005025

ІІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3127817	2811295
Витрати на оплату праці	2505	398984	322614
Відрахування на соціальні заходи	2510	73810	57560
Амортизація	2515	369152	302494
Інші операційні витрати	2520	895960	724579
Разом	2550	4865723	4218542

ІV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.07500000	0.99000000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.07500000	0.99000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0.98000000	1.67000000

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток Ж

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «КАРЛСБЕРГ Україна»

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2017	12	31
00377511		

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2017 рік**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:	3000	9456731	8170525
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)			
Повернення податків і зборів	3005	--	--
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	925	41
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	615	--
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	120751	192967
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	--	2
Надходження від операційної оренди	3040	940	371
Інші надходження	3095	29	19
Витрачання на оплату:	3100	(4763811)	(4152321)
Товарів (робіт, послуг)			
Праці	3105	(331394)	(243251)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(75530)	(60894)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2549782)	(2268989)
Зобов'язання з податку на прибуток	3116	(242612)	(202944)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(603328)	(622797)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(1703842)	(1443248)
Витрачання на оплату авансів	3135	(29474)	(--)
Інші витрачання	3190	(194522)	(216845)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1635478	1421625
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:	3200	--	--
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3205	3733	13000
Надходження від отриманих:	3215	--	--
відсотків			
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Інші надходження	3250	--	58926
Витрачання на придбання:	3255	(--)	(--)
фінансових інвестицій			
необоротних активів	3260	(918798)	(235234)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-915065	-163308
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:	3300	--	--
Власного капіталу			
Отримання позик	3305	--	--

Інші надходження	3340	--	--
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(--)	(--)
Погашення позик	3350	--	--
Сплату дивідендів	3355	(2155386)	(551578)
Інші платежі	3390	(--)	(25)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-2155386	-551603
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-1434973	706714
Залишок коштів на початок року	3405	3000889	2174306
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	65223	119869

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток 3

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2017	12	31
00377511		

Звіт про власний капітал
за 2017 рік

Форма № 4

Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	1022433	--	54622	153364	1764977	--	--	2995396
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	--	--	--	--	--	--	--	--
Виправлення помилок	4010	--	--	--	--	--	--	--	--
Інші зміни	4090	--	--	--	--	--	--	--	--
Скоригований залишок на початок року	4095	1022433	--	54622	153364	1764977	--	--	2995396
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	--	--	--	--	1086424	--	--	1086424
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	--	--	--	--	--	--	--	--
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	--	--	--	--	-1001984	--	--	-1001984
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	--	--	--	--	--	--	--	--
Відрахування до резервного капіталу	4210	--	--	--	--	--	--	--	--
Внески учасників : Внески до капіталу	4240	--	--	--	--	--	--	--	--
Погашення заборгованості з капіталу	4245	--	--	--	--	--	--	--	--
Вилучення капіталу : Вкуп акцій (часток)	4260	--	--	--	--	--	--	--	--
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	--	--	--	--	--	--	--	--
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	--	--	--	--	--	--	--	--
Вилучення частки в капіталі	4275	--	--	--	--	--	--	--	--
Інші зміни в капіталі	4290	--	--	--	--	--	--	--	--
Разом змін у капіталі	4295	--	--	--	--	84440	--	--	84440
Залишок на кінець року	4300	1022433	--	54622	153364	1849417	--	--	3079836

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток К

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Територія ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ

Організаційно-правова форма господарювання АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО

Вид економічної діяльності ВИРОБНИЦТВО ПИВА

Середня кількість працівників 1464

Одиниця виміру : тис. грн.

Адреса 69076 Запорізька область Хортицький район місто Запоріжжя вулиця Василя Стуса, будинок 6, т.(061) 228-11-99

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2018	12	31
00377511		
2310137300		
230		
11.05		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2018 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	27714	34796
первісна вартість	1001	111394	130346
накопичена амортизація	1002	83680	95550
Незавершені капітальні інвестиції	1005	93320	90078
Основні засоби	1010	1920744	1823501
первісна вартість	1011	4566679	4729536
знос	1012	2645935	2906035
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	21936	21936
інші фінансові інвестиції	1035	8	8
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	2098	207
Відстрочені податкові активи	1045	191821	133073
Інші необоротні активи	1090	--	--
Усього за розділом I	1095	2257641	2103599
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	324712	500226
Виробничі запаси	1101	134969	217817
Незавершене виробництво	1102	32737	45299
Готова продукція	1103	155413	229954
Товари	1104	1593	7156
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	487714	619498
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	29474	28715
з бюджетом	1135	17050	--
у тому числі з податку на прибуток	1136	17050	--
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	3252	111
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1527	1

Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	1631139	1200058
Витрати майбутніх періодів	1170	4001	5814
Інші оборотні активи	1190	95	485
Усього за розділом II	1195	2498964	2354908
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	4756605	4458507

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1022433	1022433
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	54622	54622
Резервний капітал	1415	153364	153364
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1849417	1641768
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	3079836	2872187
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	--	--
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	--	--
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	--	--
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	--	--
товари, роботи, послуги	1615	813672	1139700
розрахунками з бюджетом	1620	178927	165896
у тому числі з податку на прибуток	1621	--	--
розрахунками зі страхування	1625	--	--
розрахунками з оплати праці	1630	62422	109726
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	615	707
Поточні забезпечення	1660	584101	132290
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	37032	38001
Усього за розділом III	1695	1676769	1586320
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	4756605	4458507

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток Л

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2018	12	31
00377511		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7500928	5968342
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4235986)	(3479625)
Валовий: прибуток	2090	3264942	2488717
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	475630	50463
Адміністративні витрати	2130	(290112)	(218413)
Витрати на збут	2150	(1542806)	(1111782)
Інші операційні витрати	2180	(7881)	(39919)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1899773	1169066
збиток	2195	(--)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	123470	131628
Інші доходи	2240	16851	46475
Фінансові витрати	2250	(10477)	(1601)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(24603)	(2059)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	2005014	1343509
збиток	2295	(--)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-372284	-257085
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1632730	1086424
збиток	2355	(--)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним	2455	--	--

доходом			
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1632730	1086424

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3912789	3127817
Витрати на оплату праці	2505	516416	398984
Відрахування на соціальні заходи	2510	87297	73810
Амортизація	2515	412330	369152
Інші операційні витрати	2520	1156857	895960
Разом	2550	6085689	4865723

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	1022432914	1022432914
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	1022432914	1022432914
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.61310000	1.07500000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.61310000	1.07500000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	1.80000000	0.98000000

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток М

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАРЛСБЕРГ
УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2018	12	31
00377511		

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за 2018 рік**

Форма № 3

Код за ДКУД

1801004

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від: Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	11364325	9456731
Повернення податків і зборів	3005	--	--
у тому числі податку на додану вартість	3006	--	--
Цільового фінансування	3010	46	925
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	707	615
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	126611	120751
Надходження від операційної оренди	3040	1165	940
Інші надходження	3095	20	29
Витрачання на оплату: Товарів (робіт, послуг)	3100	(6085948)	(4763811)
Праці	3105	(386570)	(331394)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(90841)	(75530)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(2920033)	(2549782)
Зобов'язання з податку на прибуток	3116	(296021)	(242612)
Зобов'язання з податку на додану вартість	3117	(825865)	(603328)
Зобов'язання з інших податків і зборів	3118	(1798147)	(1703842)
Витрачання на оплату авансів	3135	(28715)	(29474)
Інші витрачання	3190	(207084)	(194522)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	1773683	1635478
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації: фінансових інвестицій	3200	--	--
необоротних активів	3205	6832	3733
Надходження від отриманих: відсотків	3215	--	--
дивідендів	3220	--	--
Надходження від деривативів	3225	--	--
Інші надходження	3250	--	--
Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(--)	(--)
необоротних активів	3260	(350681)	(918798)
Виплати за деривативами	3270	(--)	(--)
Інші платежі	3290	(--)	(--)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-343849	-915065
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Власного капіталу	3300	--	--
Отримання позик	3305	--	--
Інші надходження	3340	--	--
Витрачання на: Викуп власних акцій	3345	(--)	(--)
Погашення позик	3350	--	--

Сплату дивідендів	3355	(1838650)	(2155386)
Інші платежі	3390	(--)	(--)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	-1838650	-2155386
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-408816	-1434973
Залишок коштів на початок року	3405	1631139	3000889
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-22265	65223
Залишок коштів на кінець року	3415	1200058	1631139

Генеральний директор

_____

(підпис)

Шевченко Євген Вікторович

Головний бухгалтер

_____

(підпис)

Дорошенко Катерина Володимирівна

Додаток Н

Підприємство ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
"КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2018	12	31
00377511		

Звіт про власний капітал
за 2018 рік

Форма № 4

Код за ДКУД 1801005

Стаття	Код рядка	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток(неспокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Залишок на початок року	4000	1022433	--	54622	153364	1849417	--	--	3079836
Коригування:									
Зміна облікової політики	4005	--	--	--	--	--	--	--	--
Виправлення помилок	4010	--	--	--	--	--	--	--	--
Інші зміни	4090	--	--	--	--	--	--	--	--
Скоригований залишок на початок року	4095	1022433	--	54622	153364	1849417	--	--	3079836
Чистий прибуток (збиток) за звітний період	4100	--	--	--	--	1632730	--	--	1632730
Інший сукупний дохід за звітний період	4110	--	--	--	--	--	--	--	--
Розподіл прибутку:									
Виплати власникам (дивіденди)	4200	--	--	--	--	--	--	--	--
Спрямування прибутку до зареєстрованого капіталу	4205	--	--	--	--	--	--	--	--
Відрахування до резервного капіталу	4210	--	--	--	--	--	--	--	--
Сума чистого прибутку на створення спеціальних (цільових) фондів	4220	--	--	--	--	-1840379	--	--	-1840379
Внески учасників : Внески до капіталу	4240	--	--	--	--	--	--	--	--
Погашення заборгованості з капіталу	4245	--	--	--	--	--	--	--	--
Вилучення капіталу : Викуп акцій (часток)	4260	--	--	--	--	--	--	--	--
Перепродаж викуплених акцій (часток)	4265	--	--	--	--	--	--	--	--
Анулювання викуплених акцій (часток)	4270	--	--	--	--	--	--	--	--
Вилучення частки в капіталі	4275	--	--	--	--	--	--	--	--
Інші зміни в капіталі	4290	--	--	--	--	--	--	--	--
Разом змін у капіталі	4295	--	--	--	--	-207649	--	--	-207649
Залишок на кінець року	4300	1022433	--	54622	153364	1641768	--	--	2872187